SOUTH AFRICAN PUBLIC LIBRARY
25 OCT 1955

No. 41—Vol.-LIII

Friday,
21st October, 1955

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Annual Congress Of The Liberal Party Of South Africa—Natal Division

Chairman's Address

Following is the text of the presidential address delivered from the chair by Mr. Alan Paton at the annual conference of the Liberal Party of South Africa, Natal Division, held at Maritzburg on Sunday, October 16:—

I WELCOME you all to this, the third Congress of the Natal Provincial Division of the Liberal Party of South Africa. Especially do I welcome those who are new members of the Liberal Party. Mr. Peter Brown will tell you this afternoon that so far this year we have increased 60 per cent. in membership. Our Party is still small, so this increase of 60 per cent. is a substantial one. It is our hope to maintain this rate of increase.

Why do we wish to do this? It is because we believe it is the best way of serving our country. We believe that it is important in the highest degree for us to build a Party which is free of the racial fears and prejudices that afflict almost every group in the country. Some of our critics tell us that it would be far better for the Liberal cause if white people stayed with white people and converted white people, and left non-white people to look after themselves, Well we do not intend to follow this advice; we like working together and intend to continue working together. This working together is not only a means to an end, it happens to be an end too. And very lucky that makes us; it is not every party in South Africa that can match a noble end with noble means.

Fascist Foolery

Our last Congress was held in the same week that Mr. Strydom became the Prime Minister of the Union of South Africa. Since then the Government has added to its world wide reputation for daring and original legislation. Not having a two-thirds majority, it has made a law saying that it has. The mechanics of this is simplicity itself. Whenever a Party gets one seat more than its opponents in each house, it can by law give itself as many more seats as it likes; and it can also by law take away from its opponents as many seats as it likes to take. It could presumably make Robben Island a separate Province, fill it with Nationalists, and give it fifty seats. This foolery is called the sovereignty of Parliament, but it is a fascist foolery, which gives a sharp edge to what otherwise might be a joke.

How is this artificial creation of majorities justified? Here is an interview between a foreign reporter and a high spokesman of the Government:

Reporter: Sir, my country is very interested in your Senate Act Am I correct in saying that it substantially increases your majority in both Houses, and actually obliterates the Senate opposition in the two major Provinces?

H. S.: That is so.

Reporter: And how do you justi y that?

H.S.: We already had a substantial majority in both houses. But we were prevented from establishing a separate electoral roll for coloured people by a provision of the Constitution which required a two-thirds majority to do so. We are of opinion that when we became a fully self-governing country, we were no longer bound by provisions inserted in the Constitution before we became a fully self-governing country.

Reporter: That surely is a tremendous point, sir.

H.S.: Yet in spite of this we decided to act constitutionally. Now the Constitution does not forbid us to change the composition of the Senate in any manner thought desirable by us.

Reporter: But was not the Senate intended to give the four Provinces an equal representation, so that the smaller Provinces would not feel entirely at the mercy of the larger?

H.S.: If there were such an intention, that intention was not written into the Constitution.

Reporter: But if it had been written into the Constitution, you could have changed the Constitution, could you not?

H.S.: Yes, we could, because as I have already explained to you, we are a self-governing country.

Reporter: So that, in a way, the intentions of the framers of the Constitution are today completely irrelevant, are they not?

H.S.: I am a lawyer, Mr. Reporter, and I cannot consider the hypothetical intentions of the framers of the Constitution.

Reporter: Nor are you bound by the Constitution itself?

H.S.: I regret, Mr. Reporter, that I now have another appointment. Have you perhaps a last question?

Reporter: Yes sir, Do you know that if we had a Senate Act like this in my country, it would put the skunks out of business!

Biggest Headache Of All

It has cost our Union Information Office a great sum of money to explain the Senate Act. It has already cost us a great deal of money to explain the Group Areas Act, the Separate Amenities Act, the Bantu Education Act, the Population Registration Act, the Appelate Division Act. It is going to cost a lot of money to explain the Separate Representation of Coloured Voters Bill and other Bills to come. But I am informed confidentially that the Prime Ministe'r continuous use of the word "baasskap" is the biggest headache of all. It is being incorrectly and maliciously translated abroad as "Bossship," "domination." and "Overlordship," and its true meaning with its strong implications of justice and benevolence, is being ignored. Dr. Donges, the other day, was moved to admit that it was an unfortunate word. I prophesy, ladies and gentlemen, that the word "baasskap" is on the way out.

It is a sign of the uncertainty of the Nationalists especially in the face of that world opinion which they profess to dispise, that the word "Baasskap begins to worry them. But much more is needed than the changing of a word. It is of little use to discard "baasskap" unless we discard "apartheid" also. Mr. Strydom sees clearly that apartheid is impossible without baasskap. Apartheid is something you do to somebody else, and you need baasskap to do it. Baasskap

(Continued on page 465)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones ?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS
—JUST ARRIVED—

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd

Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.

Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.

Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.

Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.

Coloured Georgettes 45" 3/11yd.

BLOUSES
Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.

Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.

Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0

Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0

CHILDREN'S SCHOOL WEAR
Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.

CHAMPALS !
Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE
39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 29th October. Sailing 3rd November.
S.S. Kampala due 28th November. Sailing 3rd December

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83—10—0
Second " " " " 55—0—0
Third Class Bunk 28—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

Supplement to 'Indian Opinion'
21st October, 1955

New Taste ! New Freshness ! New Flavour !

DIWALI SWEETMEATS

of irresistible quality

KAPITANS BALCONY HOTEL—THE CORNER SWEETMEAT HOUSE—PRESENTS A TECHNICOLOR PANORAMA OF LUSCIOUS TEMPTING VARIETIES OF FESTIVALISED SWEETMEATS. THERE IS AT LEAST ONE DELIGHT OF DELICACIES—BUT WE CLAIM MORE THAN ONE—TO WHET THE APPETITE OF EVEN THE MOST BLASÉ EPICURE. ON THIS AUSPICIOUS DAY OF JOY AND THANKSGIVING THERE IS NO SWEETER THOUGHT THAN TO GIVE A COLOUR-WRAPPED SWEETMEAT BOX FROM KAPITAN'S BALCONY HOTEL. SELECT YOUR HEART'S DESIRE FROM THE PRICE LIST APPENDED HEREUNDER.

SWEETMEATS

(PRICES PER POUND)

Please add 3d. per pound for postage in the Union; 9d. per pound for Southern and 1/- per pound for Northern Rhodesia)

Sutherfeni, white, rose green, orange and yellow	7	0
Khajli Unsweet	7	0
Khajli Sweetened	6	0
Badam Puri	8	0
Satha Unsweet	6	0
Satha Sweetened	5	0
*Pista Burfi	8	0
Badam Burfi	6	0
Special Mawa Burfi	6	0
Plain Mawa Burfi	4	0
*Diwali Mawa Burfi	8	0
India Pista Halwa	8	0
India Badami Halwa	7	0
India Charoli Halwa	7	0
India Vanilla Halwa	7	0
India Crispy Dry Halwa	7	0
Cherry and Nut Halwa	6	0
Mawa Dudhi Halwa	7	0
Special Badam Halwa	5	0
Halwa a la Nuts	5	0
*Creamy Ice Cream Halwa	8	0
Vanilla Fruit Halwa	5	0
Fruit & Raisin Halwa	2	6
Special Mawa Gharee	5	0
Special Badam Gharee	6	0
Special Pista Gharee	7	0
Plain Mawa Gharee	3	6
Plain Gharee	2	6
Mawa Mesoor	5	0
Plain Mesoor	3	6
Special Chana Magaj	5	0
Plain Chana Magaj	3	6
Special Mohanthar	5	0
Plain Mohanthar	3	0
Special Boondi Ladoo	4	0
Mawa Googra	5	0
Khajoora	5	0
Dahitra	4	0
Mawa Goolab Jamboo	4	0
Goolab Jamboo	2	6
Plain Boondi Ladoo	2	6
Pista Penda	7	0
Badam Penda	5	0
Jamnagri Kesri Penda	4	0
Dudh Penda	4	0
Special Dudh Penda	6	0
Special Vanilla Jalebi	3	0
Plain Jalebi	2	0
Special Naankhatai	5	0
Plain Naankhatai	3	6
Special Amritpak	4	0
Plain Amritpak	2	0
Mosambipak	2	0
Rosepak	2	0
Lemonpak	2	0
Lilopak	2	0
Chocolatepak	3	0
Khajoorpak	2	6
Batasa	2	0

FARSAAN PRICES

Special Diwali Chevdo, Powa, Gram, Pista, Badam, Cashew Nuts, etc.	8	0
Salted Cashew Nuts	8	0
Special Chevdo	5	0
Punjabi Masoor Chevdo	5	0
Plain Chevdo	4	0
Jeeni Sev Special	3	0
Jaari Sev	2	0
Fried Green Peas	2	0
Gram Dholl	2	6
Peas Dholl	2	0
Salted Nuts	2	0
Curried Nuts	2	6
Sungold Potato Crisps	4	0
Fafaria Gathia	4	0
Deshi Gathia	4	0
Round Gathia	3	0
Tikha Gathia	3	0
Shankerpara	2	6
Surti Bhoosoo	3	6
Bhujela Chana	4	0
Papad 100 for	10	0

* THESE HAVE EDIBLE SILVER APPLICATIONS

Solve Your DIWALI Gift Problems At . .

ALL INDIA HALWAS ARE MADE FROM INDIA INGREDIENTS

PLEASE ORDER EARLY

TO confirm your order by post we will send you an acknowledgment in advance to assure that you will receive Diwali Sweetmeats in time for Diwali Celebrations.

SPECIAL DISCOUNTS FOR SCHOOLS, MANDALS, SABHAS, AND DIWALI CHEER COMMITTEES WITH DONATION IN KIND FROM
KAPITAN'S BALCONY HOTEL

WE will send Gift Parcels (a little extra charge for fancy cartons) on your behalf, with your name and address inside the Gift Parcel, to anyone in Durban, in the Union, in the Rhodesias, and in Portuguese East Africa.

WE welcome you to our gaily decorated DIWALILAND to sense the tempting nature of our Pure, Delicious, Festivalised Sweetmeats in over sixty flavour-tested varieties.

ORDER EARLY - COME EARLY

THE MANAGEMENT AND STAFF WISH YOU A HAPPY DIWALI

DIWALI HAMPERS

SPECIAL DIWALI No. 1			
5½ lbs.	£1	10	0
4 lbs.	£1	2	0
2 lbs.		11	0
1 lb.		5	6
DIWALI HAMPER No. 2			
5½ lbs.	£1	4	0
4 lbs.		18	0
2 lbs.		9	0
1 lb.		4	6
DIWALI HAMPER No. 3			
4 lbs.		12	0
2 lbs.		6	0
1 lb.		3	0
DIWALI HAMPER No. 4			
4 lbs.		8	0
3 lbs.		6	0
2 lbs.		4	0

Diwali Hampers Also Made to Individual Requirements

Phone 23414

KAPITAN'S BALCONY HOTEL

Tele. Add. "KAPITANS"

Cr. Grey & Victoria Streets, Durban.

ESSEX PRINTERS (PTY.) LTD., 100 BRICKFIELD ROAD, DURBAN 1486

INDIAN OPINION

FRIDAY, 21ST OCTOBER, 1955

U.N. Commission Report

THE long awaited report of the U.N. Commission of Inquiry into the racial situation in South Africa, which has just been published, is less critical and more factual this time. But whilst what the Commission has said may be true to some extent, there is a danger of the world being lulled into a false sense of security. For instance the Commission is reported to have said: "it may well take many years before the theories of the new apartheid bear even a modest resemblance to actual fact. By then the succession of generations, White and Black, will have changed the course of events." We wish the position were as hopeful as that. The Government seems to us, non-Europeans, however, to be going about with its work slowly but surely. There are hardly any signs visible at present at least of the machinery of the Government breaking down in the near future. One does not really know if irreparable damage will not have been done before the course of events change. To have a real idea of the plight of the non-Europeans in this country one must be a non-European. But the Senate Act which strikes at the root of the South African Constitution has made at least the English speaking South Africans shudder.

The lull one notices among the non-Europeans is not to be taken as a bright sign. It is the powerful machinery of the Government in the shape of the Suppression of Communism, the Criminal Law Amendment and the Riotous Assemblies Acts that has brought about the lull. The discontent is there, however, and it is ever growing.

Though there has been a delay in proclaiming the principal group areas, those affected by the Group Areas Act—and they are mainly the non-Europeans and more particularly the Indians—stand in danger of being economically ruined—just the thing the Government is seeking to bring about. Whether the areas are proclaimed or not the progress of the people concerned has come to a standstill. They may not build wherever they like, they may not move wherever they like, they may not live wherever they like. They must just remain in suspense.

The brilliant speech of Mr. Alan Paton, chairman of the South African Liberal Party, at the Party's Provincial conference, last Saturday, the full text of which is published elsewhere in this issue, gives a glimpse of the plight of the non-Europeans.

The U.N. Commission has referred to the removal of Africans from Sophiatown to Meadowlands. Yes, the Africans are better sheltered there. There is no doubt about it. But at what cost? At the cost of their independence; of their right to own their own property; of their liberty. Because in Meadowlands they have to live as prisoners behind a barbed wire fence under the guard of the Superintendent, who will not allow anyone to enter or go out of it without a permit. No one without employment may stay there. Meadowlands is virtually a slave camp.

Of course the Commission has very rightly said "that the operation will be a long one and will take many years to complete and that it is still too early to express any opinion regarding the results of the Meadowlands pilot experiment in the grouping of Native families by tribal and linguistic affinities. "This ethnic grouping is nevertheless vigorously opposed by educated Africans," the Commission said. "They see in this fragmentation a kind of new apartheid within apartheid, a new means devised by the Whites to foment or perpetuate rivalries and even classes between Natives of different origins, a new and cleverer means of oppression, in short, a new method of dividing in order to rule."

That is the gist of the Government's apartheid scheme and it merits outright condemnation by the whole civilised world.

NOTES AND NEWS

British Labour Party Gone Cold

THE London Correspondent of the 'Natal Witness' in a message dated October 12, states that the hard-hitting resolutions condemning South Africa's racial policy and calling for the expulsion of South Africa from the British Commonwealth have completely disappeared from the Labour Party's conference agenda. Party leaders feel that a stand against South Africa's policies would do far more damage than good since it would arouse the ire of more than one Commonwealth country.

This sacrificing of truth and justice lest it may offend somebody, is certainly not a happy thing to do.

Arthur Blaxall School For Blind

The first anniversary celebration of the Arthur Blaxall School for blind Indian children—the only one of its kind in the Union—took place at its premises at Lorne Street, Durban, on Saturday, October 15. The function which was open to the public from morning till evening was graced by the presence of the Administrator, Mr. D. G. Shepstone. Mr. Shepstone was presented by a blind child with a set of table mats made by the children. The beautiful birthday cake made for the special occasion was cut by the Administrator. The guests were all served with tea. There are at present 13 blind children, 12 of whom are borders at the School. They are taught braille and handicraft by Mrs. Blaxall, wife of the Rev. Arthur Blaxall, whose name the school bears. Mrs. Blaxall has taught blind children for 30 years. A 16-year-old blind Indian girl, Miss V. Pushpavalli, who has been trained at the Athlone School for the Blind in Cape Town, is assisting Mrs. Blaxall in her work.

The Indian community who is deeply grateful to Mrs. Blaxall for her good services, is grieved to learn that it will lose her services in November. The Rev. and Mrs. Blaxall propose to settle in Heidelburg, Transvaal.

John Philip Memorial

Another step towards peace and harmony in South Africa was taken on Saturday afternoon, October 15, when a chapel was dedicated at the Welgesprait Fellowship Centre to the glory of God, the service of men, and in memory of John Philip, the well-known missionary who died in Capetown in 1851. At the centenary of his passing from the scene when he had played such a prominent part, descendents and friends throughout South Africa sent donations towards a suitable memorial. Shortly after the Rev. D. P. Anderson, a great-grandson of John Philip, was called to become the first resident Warden of the Centre, which had been started five years earlier to provide a place where camps, picnics, conferences and various refresher courses could be held without regard to race or denomination, indeed, as a means for breaking through these bar

riers to a better understanding. It was soon decided to use the money collected by buying materials, labour, and other requirements for the building of a simple chapel which can be used by all visitors. At the dedication there were several descendants of John Philip, and a large number of men and women of all races who share his spirit of determination and adventure in the struggle for spiritual freedom—freedom from the bonds of hatred, tyranny and fear, with the glorious liberty of the children of God. Further particulars about the Centre can be obtained from the Warden, P O Box 81, Roodepoort, Transvaal.

Indian Education Committee

The second annual conference of the Indian Education Committee was held on Saturday, October 15, at the M. K. Gandhi Library, Durban. The conference was duly opened by the Administrator, Mr. D G. Shepstone. In the course of his speech Mr. Shepstone said Sprinfield Training College for Indian Teachers is to have its capacity doubled from 100 teachers each year in an effort to provide enough teachers to staff Indian schools. In 1945, he said, there had been 38,367 children at primary schools. This year there were 70,395, and the number of schools had increased from 154 to 272. In the same period the number of Indian children in secondary schools had increased from 1,181 to 3,024. In 1948 the administration had spent £564,184 on Indian education. The estimate for this year was £1,347,510. The Administrator said that a practising school for training college was being built at a cost of £38,000. It would consist of 16 classrooms and would accommodate 640 pupils.

U N. Commission On Colour Bar In Sports In S.A.

The United Nations commission of inquiry into the racial situation in South Africa, in a report drew the attention of the General Assembly, to the exclusion of non-European sportsmen from teams selected by the South African national Olympic committee. This exclusion, said the commission, was being carried out despite the fact that the constitution of the Olympic Games said that "no discrimination is allowed against any country or person on grounds of colour, religion or politics"—Sapa-Reuter.

THE LIBERAL PARTY AND THE A.N.C.—III

By C W. M. GELL

NOW, early in May, some opportunist Africans in Port Elizabeth, including a prominent member of the Liberal Party, decided to break the 100 per cent effective boycott of Bantu school boards. Despite official warning that they were "not there to create policies, but to carry them out," they got themselves constituted the New Brighton and Korsten Bantu School Board. (An incidental consequence of this was that, as Africans were no longer visibly protesting against the Bantu education policy, the A.N C. felt compelled to launch its local, boycott of the schools by children).

Private inquiries in Capetown about the presence of a Liberal on the Board, in defiance of A.N.C. policy, elicited the answer that party policy on this point was unchanged. "The best Africans" should come forward to serve on the boards. A few weeks later (near the end of July) this same African member of the party—this time in his capacity as a member of the New Brighton Advisory Board—took a leading part in the passing of a resolution calling on the P.E. City Council to help the collaborating faction by having their A.N.C. opponents "removed from New Brighton location as unworthy citizens."

This advocacy by a party member of arbitrary deportation for those who had committed no crime led to the whole question of Liberals serving on Bantu boards being questioned publicly in the press—as also, of course, the party's attitude to this recommendation of deportation.

It took the party six weeks to announce its attitude to this latter recommendation, which it finally repudiated as "the private opinions of a one-time member of the party, who has not renewed his membership of the party." Since this statement rests only on the fact that the African concerned has failed to renew his subscription—a failing known to be shared by many others (including the local chairman of the party who signed the letter) whose continuing party membership is not questioned—this seemed a particularly shoddy way of getting out of one of the inevitable complications caused by encouraging party members to sit on these Bantu boards. But, on the point of general policy, the party impertinently advised Africans not to lose "the opportunity—however limited that may be—of bringing some influence to bear on the education of their children," i.e. by sitting on Bantu boards and committees.

The point has since been made—and remains unanswered publicly—that, even if (as is not conceded) there is some force in this advice, it amounts to a deliberate reversal of the Liberal Party's 1954 "sincere desire to co operate with the A.N.C." Privately, Liberal leaders have countered this contention with the argument that the 1954 pledge did not, and could not, bind the party to follow every tactic of the A.N.C. blindly. This must be allowed. But I would have thought that, if it was in fact "sincere," that policy statement precluded outright opposition on a cardinal point of A.N.C. policy, unless an important difference of principle is involved (and the most the Liberals claim for their attitude to the boards is some small tactical advantage); precluded also the encouragement of Liberal members getting themselves into positions (on the boards) from where they must come into head-on collision with the A.N.C.

What clearly has happened is that the tory-liberal wing of the Party, certainly in the Cape where these matters of Bantu schools and Bantu school boards have come to a head, stiffened its attitude since the April conference on Bantu education; and, overlooking its 1954 pre-Native Representative election pledges, is determined to exploit the present dilemmas of the A N.C. for its own party advantage, as it thinks. I am fortified in this opinion by the professed inability of leading Liberals to ascertain A,N.C. policy (an attitude which may have some justification on other matters but is quite out of court on Bantu education); by their pretended inability to discover who are, in each locality, the elected officials of the A.N.C. and the people who count in that body; and by their preference for "steady, responsible African opinion" as against "the young, irresponsible A.N.C elements." Since the "steady responsible" turned out, on questioning, to be largely school teachers who are under intense and almost irresistible pressure from Verwoerd to constitute Bantu boards and committees, it seems most improbable that they truly represent free, independent African opinion on this subject. And in the areas about which I can speak personally I am prepared to state categorically that the A.N.C. does. All the tory-liberal leadership of the Cape provincial division of the Liberal Party has done by its deliberate decision to oppose the A.N.C. and court "moderate" African opinion on this issue is to call in question whether the 1954 decision was ever "sincerely" meant. And I can think of no more certain way of driving the A N.C. into the anti-white, black nationalism that Mr. Ngubane fears than to use the difficulties it finds itself in under suppression, proscription and aggressively repressive Government legislation as an opportunity to try to discredit it further. We expect this from Swart and Verwoerd. Might we not have a little more magnanimity and constructive appreciation of its present plight from supposedly progressively white politicians, more genuine attempts to talk things over, and the avoidance of open hostility or opposition unless important principles are involved?

(To be Continued)

The Umgeni Crematorium Society

Special General Meeting

The following requisition dated 16th September 1955, has been received by the Secretaries of the Umgeni Crematorium Society:

Dear Sir,—We the undersigned members of the Umgeni Crematorium Society hereby send you requisition to call a special general meeting of the above Society as same has not been called for the past few years. Therefore kindly convene a Special General Meeting to conduct the undermentioned business.

1. Appointment of Trustees.
2. Election of Officers.
3. Finance.
4. General.

The requisition is signed, among others, by the following: D P Desai, T. Manjee, V. N. Naik, N. S. Devshi, Dr. K. Makan Mistry, Govan Mani, M K Lodhia, G C Kapitan, Ramchand Hassaram, M. N. Bhoola, J. T. Bhoola, C. N. Rana.

In terms of the above requisition a Special General Meeting of the Umgeni Crematorium Society will be held at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban, on Sunday, 23rd October 1955, at 2 30 p.m. for the following purpose:—

(1) Appointment of Trustees.
(2) Election of office bearers.
(3) Finance.
(4) General.

N. P. HARGOVAN,
Jt. Hon. Secretary,
Umgeni Crematorium Society.

ANNUAL CONGRESS OF THE LIBERAL PARTY OF S.A.—NATAL DIVISION

(*Continued from front page*)

and apartheid are twins, and it is therefore self-delusion to suppose that apartheid can be just. It may contain pieces of justice, just as a garbage can/may contain pieces of food, sometimes a purse or a jewel. These are temptations to surrender, temptations to spend one's life seeking for treasure amongst the second best, temptations to spend one's life eating tit-bits in a smelly world.

It is these tit-bits, these occasional purses and jewels, that our information office is so assiduously advertising abroad; but it is difficult to feast the eye when the tit-bit offends the nose.

Cruel Aspects

There are however aspects of apartheid which are so cruel that one cannot make jokes about them. Two things happened under the so called *laissez-faire* policy of the old South African Party and later the United Party. One was that in various parts of the country, Africans were allowed to acquire freehold rights in areas outside traditional Reserves; in these areas they went in for farming on a scale a little more ambitious than the Reserves had permitted, and set up small businesses, and followed occupations which as often as not were useful to their white neighbours.

Another thing that happened was that Indians were allowed to set up businesses in towns; some of these businesses are today large and flourishing, others are small and modest. These things took place under and according to law; they happened in the open for all men to see. Owners added to their businesses, built themselves houses, extended their activities, under and according to the laws which controlled such things.

In one town in Natal, Africans were sold freehold plots in order to help the town authorities to pay for a municipal undertaking that had proved burdensome. They built houses on these plots and established small businesses and followed these occupations which profited both themselves and their white neighbours. In their houses are to be found simple European furniture, photographs of their relatives and of the British Royal House. Yet perhaps most treasured of all is the Deed of Sale which records the purchase of this ground, the guarantee of authority that this ground is now one' own.

To Be Removed Thirty Miles Away

In this particular town of which I speak, the presence of African Householders has become in recent years so offensive, so intolerable, that they are to be removed, not one, or three, or five miles, but thirty miles away, to a place some fourteen miles from another town, to a place where there is not even a guarantee that a similar bnsiness can be started, or a similar occupation pursued. The long-allowed right which is recorded in the Deed of Sale is to be taken away, a right almost as old as democracy itself, a right that has become part of the very warp and woof of what is called Western Civilisation, a right that accords dignity and status to a a man, the sign that he is somebody, a person not an animal or a thing to be moved about at authority's pleasure, a sign in fact that even authority shrinks from wounding him in the secret parts, that be has a privacy which is his and his alone, to which he admits as he wills, from which he excludes as he wills, a privacy which when taken from him destroys him in his inner self so that he is no longer wholly a man. When Western Civilisation denies this right to a man, it therefore denies itself also; when it denies this right in order to preserve itself, it is in fact destroying itself; when it injures men, as it has injured thousands upon thousands in this country, it is injuring itself, perhaps unto death.

Quite Broken

I spoke to some of these householders. Some of them seem to be quite broken by this impending calamity. All seem incredulous that this treasured document, so full of meaning, could have its meaning taken away. One owner, whose Deed of Sale is dated 1913, said to me, "This was given to me by the Government of South Africa, now the Government of South Africa is going to take it away."

This removal is certainly going to take place, they are told, but no one can tell them when. It may be two years, four, five. In the meantime, however, no one dares to add to his house, or build a house, or take out any licence for any new occupation, or indeed venture anything at all. A shop-building was erected two years ago, and the owners have been unable to get a licence for it. It stands idle, representing some hundreds of pounds of the savings of the poor; and how this money will be recovered, or how much can be recovered, or if any can be recovered, no one knows. Life has been brought to a standstill.

Now how can a Government do such things? How can a Government that permits such things say that apartheid is just? How can people delude themselves that out of this evil, some great good will come? How can one state that this is done in obedienc to God's will? I do not know. All I know is that it is shameful. But at least I can stand up and proclaim here that the Liberal Party of South Africa condemns utterly these unjust deeds and condemns utterly the Acts of Parliament under which such injustices can be done. But it goes yet further, ladies and gentlemen, and what a great thing it would be if more could only open their eyes, and see that it is the whole practice of apartheid that must be condemned, the whole practice of separation by law. For if this is what apartheid can do in the name of justice, then it is the kind of justice with which no honourable man or woman should have anything to do.

Just Shocking

The position in regard to Indian businesses is just shocking. I do not know the proposals in regard to Durban, but I do hope that that great city is going to interfere as little as possible with the present position and is not going to stoop to acts of despoliation such as are proposed in some other towns of Natal and Transvaal. The intention of some of these towns is to move Indian businessmen to such a distance from the commercial centres, that the businesses will literally be destroyed. And I express the hope also that the Land Tenure Board will resist these unjust proposals, and preserve from further violation the honour of our country.

The view that I have been placing before you are the views of what is called liberalism. The very name, Liberalism, is regarded by many as a name fit only for vilification and contempt. If these views are contemptible, then we are glad to be regarded as contemptible, and would feel it contemptible if we were not If these views are sentimental, then sentimentality is one of the best of human emotions. Our Indian people entrusted their lives and the lives of their children to the safe keeping of a far and unknown country, which they have since made their own. Their home is here, and they enrich their country with industry and labour as honest and thorough as any of its people can show. They are as true a part of the South African people as any other.

Why So Indifferent ?

Why are white South Africans apparently so indifferent to the hammer blows that the Group Areas and similar Acts may inflict on their fellow-inhabitants? It is because they are seduced by the power of this Government, they are so overwhelmed by the problems of living together that instead of seekidg a true solution, they consent to the false solutson of compulsory separation, and shut their eyes and ears and minds and hearts to the suffering and deprivation that this false solution entails. Ladies and Gentlemen, there is only one honourable way to treat compulsory separation, and that is to reject it absolutely, both in society and in our hearts and minds.

Perhaps sometimes Liberals in South Africa are inclined to look upon the struggle as futile and doomed. In that event we are all doomed. We are sometimes inclined to regard race conflict as the inevitable lot of all our days. In that event we should adopt the counsel of Albert Schweitzer, who said that in matters of knowing he was a pessimist, but in matters of doing, he was an optimist. We may have little political strength, but we have a strength of justice and righteousness. And in the long history of man, though he often exchanges one bondage for another, though he is often the slave of fear and prejudice, yet justice and righteousness have a strength of their own. Indeed for a religious man, it is the strength of the Divine.

United Party

I did not intend to say anything about any of the other anti-Government Parties. But Mr. Strauss, speaking in Pietermaritzburg yesterday, attacked the splinter parties and urged us all to join the United Party. We would if we could. If the United Party only raised its voice against the injustices which so stain the record of our country, against the injustice of compulsory separation, and if it called upon us all to defend the rights which are so callously being taken away from voiceless people, and if the United Party only recognised African and Indian and Coloured South Africans as its co-defenders of the values of humanity, we would join it tomorrow. But it does these things so carefully and with such an eye to expediency, that we dare not. There comes a time when one must stand up for what is right and just, and one can no longer be satisfied with what is expedient. That time is now. Even if we are weak, our cause is strong. That our course is dangerous we have no doubt. There is no course that is not dangerous today. But between two dangerous courses, one just and one unjust, no honourable man can afford to be in doubt.

RESOLUTIONS PASSED BY LIBERAL PARTY CONGRESS

THE following were among the resolutions passed by the Congress of the South African Liberal Party (Natal) held at Maritzburg on October 15:

1. Congress protested against the recent police raids, as an interference with freedom of speech and freedom of association, and as a technique of government by intimidation.

2 There being no valid basis for the identification of the Coloured as a separate people Congress called on the Government to abandon its arbitrary classification of Coloureds under the Population Registration Act.

3 Congress reaffirmed the total opposition of the Liberal Party to the powers conferred upon the Government under the Group Areas Act, Natives Urban Areas Act and other legislation, allowing the enforced removal of people from one area to another, and instructed the Provincial Executive Committee of the Party in Natal to investigate and publicise the full implications of such removals as they affect the people of this Province.

4 Congress resolved that the Liberal Party examine the implications of the Group Areas Development Act, and take steps to inform the general public

5 In view of the repeated references made by members of the Government to the question of a republic, Congress reaffirmed its view that a republic shall not come into being unless it is the express desire of a majority of all adult persons, regardless of race or colour, voting together in a referendum.

6 Congress resolved that the Liberal Party investigate means for promoting courtesy in race relations.

7. Congress expressed its admiration of the stand taken by the Black Sash Women.

8 Congress resolved that the Liberal Party investigate the economic consequences of Apartheid.

9 Congress expressed its grave concern at the proposed removal of identification numbers from uniformed policemen stating that this step will make it increasingly difficult to inform the authorities of unauthorised conduct by individual policemen. Recent court cases tend to show the necessity for easy identification of members of the police and Congress urged the Government to reconsider its decision.

10 Congress reaffirmed its rejection of the principles of territorial segregation, "but while such principles prevail," it protested "against the proposal to make available Crown Lands in Zululand for purchase by European farmers" and urgently requested the Government "to use these areas to satisfy some of the pressing needs of land by African farmers, and to provide an opportunity for their training, and to bring nearer to fulfilment the promises made to the African people by General Hertzog in 1936.

11. While appreciating steps taken during the current year to consolidate portion of non-European Teachers' C.O.L.A. in their salaries, Congress urged the Provincial Administration immediately to put into effect the recommendation of its Teachers' Salaries Enquiry Commission (1944), that Indian and Coloured Teachers be paid 70 per cent of the salaries of similarly qualified European Teachers, and that this be regarded as a first step towards the provision of equal salaries for Teachers of equal qualifications.

12. In view of the fact that a substantial number of Indian school-children in Natal remain unable to obtain school accommodation, this Congress reiterates its call to the Provincial Administration to adopt the recommendation of the Indian Education Committee, that "the Building and Equipment Grant to aided schools be raised from 50 per cent to 75 per cent of the approved cost" and that this be regarded as a first step towards the provision of free and compulsory education for all Indian children in the Province.

Cuticura SOAP

The medicinal and toilet properties in Cuticura Soap not only cleanse the skin thoroughly, but help it to retain its beauty and its natural moisture, so easily "dried out" in hot climates.

For Flawless COMPLEXIONS

DEEPAVALI CHEER SOCIETY (P.M.BURG)

APPEAL TO THE PUBLIC

ANNUALLY an appeal is made to wellwishers for assistance in order that the Deepavali Cheer Society will carry on its task of providing Cheer to the poor and unfortunate. Deepavali is the Hindu national festival of thanksgiving. It is appropriate, therefore, that the poor be remembered on this occasion.

Continuously, for a period of 17 years, this society has provided cheer to Indians, Africans and Coloureds. As an example of work done last year, we beg to give you the following statistics: (1) Over 2200 African, Coloured and Indian inmates of the Town Hill Mental Hospital, Fort Napier Mental Hospital and the Aryan Benevolent Home were each provided with parcels of cheer. (2) 575 Indian families were given large hampers of foodstuff. (3) The inmates of the Edendale Cripple Home for Africans were treated to a big party. (4) The inmates of the Uplands Orthopaedic Home for European cripple children were entertained to an afternoon party.

Thus it would be seen that the society does not discriminate on the basis of race or creed in the provision of cheer.

A special appeal is made to the public this year for donations of cash or foodstuffs, such as ghee, Margerine mealie rice, condensed milk, tamerind, sugar, vermicelli, rice, coffee, tea, dry beans, flour, onions, dholl, sultanas, potatoes, masala etc.

Donations of cash or articles of food will be gratefully appreciated. All donations whether cash or kind should be sent by November 4.

Your support would help in bringing cheer to thousands of our poor unfortunate brethren. We are confident that you would not fail this humble appeal.

We take this opportunity of thanking you for your support in the past.

T. BAIJOO, President.
C. RAJAGOPAL, Secretary.
57 Zeederberg St.
P.M.Burg.

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

		per lb.		per lb.
No 1.	Oily Toordhall	1/3	1/Grade Loose Tea	1/3
"	Chana dhall ...	11d	Severdhani Sopari ...	7/-
Pure	Chanaflour ..	1/-	S.B. Nuts No 2. ...	2/6
"	Urad Flour ...	1/7	Jeera	2/-
	Urad Dhall ...	1/3	Variari (Soomph)	2/-
	Moong Dhall	1/1	Mustard Seeds	2/-
	Whole Moong	6d.	Methi Seeds	1/3
	Whole Urad ...	6d.	Whole Dhana	1/3
	Special Peadhall	10d.	Jaggory (Gor)	1/3
	Ordinary Peadhall	7d.	Pure Chillie Powder ...	3/-
	Egyptina Rice	10d.	Pure Haldi Powder ...	2/-
	Whole Bk. Masoor	7d	Coconauts (Fresh Watery) 47/6 per bag of 75	
	Masoor Dhall Red	1/		
	Tamarind (Amli)	1/1	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	

Prices f.o r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

NOT BY BREAD ALONE

By Wilfred Wellock

(Continued from last week)

DANGERS AHEAD

The time has come to face these fundamental issues. If the U.S. continues her present expanding economy, it is difficult to see how she can avoid pursuing a diplomatic policy designed to secure mounting supplies of vital raw materials, and thus the markets for the exports by which to purchase them. America is aware that her Point Four and other Aid programmes, economic and military, together with her policy of acquiring strategic bases around the world, afford opportunities for promoting these ends. These processes will not be greatly different from those formerly adopted by the imperialist Powers.

A bitter struggle for world markets and supplies lies ahead. The weaker nations will be faced with economic breakdown and the spread of Communism. The alternative is the adoption generally of a reasonably self-sufficient economy and a qualitative civilisation together with a vigorous policy of international co-existence.

Courageous action is called for. We must recognise that behind every 'ism' stands man, and that since human nature is one and all men desire life, it is imperative to consider the nature and demands of the good life. And on this issue which country is able to boast? Can it be said that the wealthiest countries are the happiest or have the greatest concern for the culture of the whole man? Do not the countries which boast most loudly of their freedom place chief emphasis on the freedom to make unlimited wealth, and regard money as the chief incentive in industry, both private and state? The industrial nations of the West have for over a century been fragmenting human beings and transforming them into robots in the interest of profit and a way of life that is evaluated in material terms. They need to walk humbly!

The Greater Courage

When the West musters the courage to face the basis of its civilisation, it will discover that the materialism of an expanding economy with all its evil consequences is not very far removed from the materialism of Communism. Materialism is not made holy by a belief in God that becomes daily more abstract.

Life today, whether under Capitalism, Socialism or Communism lacks spiritual content, including the social cement of creative functioning in well integrated, organic communities which control their economic and cultural activities.

This lack of social cement, of unity, "togetherness" and co-operation, in work and in play, causes people to be dependent upon outside stimuli for their pleasures, and thus increasingly upon money. More and more the human soul becomes a spiritual wilderness.

The modern problem is thus largely one of spiritual deficiencies which Capitalism, Socialism and Communism have so far failed to solve. At present several Communist countries are remodelling their agricultural policies because of the revolt of the peasants regimentation and the loss of vital community relationships. They are discovering that when the soul of the peasant passes out of his labour he ceases to be profitable and becomes an insoluble economic problem. And in the West it is being discovered that when work is reduced to monetary terms the outcome is slacking, absenteeism, unofficial strikes, pereennial discontent and restlessness.

The country which solves this outstanding human and social problem will have found the key to the Communist-Democratic deadlock. When we give up trying to condition people to function subhumanly and aim at developing whole persons by creative functioning in a creative society, we shall have found the road to social and international peace.

Freedom to become a whole person is far more important than freedom to become rich. n all the civilisations that have left their mark in recorded history creative activity, from fertilising the earth and erecting serviceable and beautiful buildings to painting pictures and writing poetry and music, has been the secret of their greatness, the foundation of which was human wholeness and neighbourly functioning in an organic society. In contrast, at every stage in the process towards automation throughout the Industrial Revolution, the status of the machine has risen while that of man has fallen, as has also the quality of his life.

The time has come to reverse this process and make the transition to a qualitative civilisation, Craftsmanship and small workshops aided by new mechanical techniques under new forms of easily distributable power must replace automation wherever desirable. A more vital personal and community life would follow. To extend creative activity, automatic factory labour should be performed in short shifts or on alternate days. Workers would devote some of their time to the production of things of high quality and distinction. All manner of small, co-operative or community enterprises would then be possible.

This prospect calls for a new culture as a necessary preparation. Schools and colleges would study the art of living, comparative values, material and spiritual, and all the factors which belong to the good life.

Signs Of Spiritual Awakening

Signs of an awakening to these fundamental truths are visible both in the United States and in Britain. Britain ought to be in the vanguard of the new revolution; an economy which depends on exports to procure 50 per cent of her food cannot be maintained in the world conditions that are now evolving. Britain's economic no less than her spiritual salvation calls for the pursuit of a reasonably balanced agro-industrial economy and a qualitative civilisation. Increasing numbers are now realising this. Many in America and in Britain are convinced, too, that an expanding economy cannot be maintained much longer in view of the growing revolt of the coloured two-thirds of mankind against the continued domination, and the rising demands, of the white one-third.

Almost everywhere in America I found considerable uneasiness about the present order and witnessed many breakaways from it. Automatic labour with high consumption is not satisfying the soul of America. There is an aching void. The pioneer spirit of the great Trek West still powerfully moves in the average American, stimulating revolt against an enervating, soulless industrialism. The response to that new idea "Make it Yourself" reveals that the creative impulses of hundreds of thousands of young men are seeking liberation. Clearly the time has come to give a new turn to the industrial revolution.

There is now an intens number of Intrenational Communities in the United States, which combine agriculture with country crafts and enterprises. There are numerous organisations which encourage homesteading, decentralisation, small community development, the formation of co-operative groups, etc.

In the colleges, of which I visited more than twenty, I found some in most Faculties who were more concerned with culture than with merely providing levers to push students into well-paid jobs. There were students who responded to my appeal for creative living and the values of self-giving, as against mere money-making and a life of pleasure.

And at every meeting I addressed I found members of that "other America" which McCarthyism, the fear of Communism, and dollar worship, have done so much to obscure.

Between Two Eras

We are nearing the end of power, fear, and war. Either we shall perish with it or pass into an era of creative thought and action on a world-wide democratic basis. The key-note of our age is power. To increase power our scientists are microscoping the earth and telescoping the heavens, while people watch the power dials rise in bewildered apprehension. We lack the spiritual power even to control this world shattering power, let alone to provide a substitute for it.

Salvation must begin at home, in our way of life. It is idle to blame Communism for our woes when the seeds of war reside in our every-day living. The America which produced McCarthyism also produced the fear from which it sprang.

Meanwhile men and women everywhere long for peace and the day of small things. They know that materialism and power have got out of hand, that war is defeat, that peace is the only victory, and many that peace is a way of life.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 213 Macosa House,
Second Floor,
17 Commissioner Street,
Ferreirastown,
Johannesburg. 'Phone 33-1654.

DEWALI GREETINGS

All ranges of cards are available in Gujarati, Hindi, Tamil and English

Film Star Cards Printed ass.	4 6	a Dozen
Religious " " "	4 6	"
Large Floral Coloured Cards	11/6	"
Large Technicolour Cards	24/6	"
Large Religious Cards	18/6	"
National Leaders Cards (Photo)	18 6	"
Medium Film Cards Ordinary	9/6	"
" " " Technicolour	12 6	"
Cheque Books	1/3 & 2/3	Each
Dewali Henkies	2/6	"

Ask For Price List

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
Key to Health—M. K. Gandhi	1	6
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
Unto This Last—M. K. Gandhi	1	0
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	0

Obtainable From:

Indian Opinion,

P. Bag, Durban, Natal.

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

For Full Particulars write to:

THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA, NATAL.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: "I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with......The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals."

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

—&—

Direct Importers.

47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, October 9.

GANDHIJI'S BIRTHDAY ANNIVERSARY

MAHATMA GANDHI'S birthday anniversary, October 2, was celebrated throughout the country with enthusiasm. Mass spinning, constructive work, public meetings and flag hoisting ceremonies were the highlights of the celebration.

From early morning national leaders, citizens of Delhi and villagers in thousands went to Rajghat to pay homage to the Father of the Nation. Rain and wind made no difference to the endless stream of people trekking to Rajghat. There was also a record number of foreign visitors.

The Samadhi was covered profusely with roses, gainda and jasmine flowers arranged in beautiful patterns. The wind and rain had undone the pattern several times, but workers rearranged the flowers again and again. The celebrations at Rajghat began with community prayers at 7 a.m. which continued for an hour. Mr. Nehru, President Rajendra Prasad and Vice-President Dr. Radhakrishnan, were out of Delhi. In their absence, senior-most member of Cabinet, Pandit Pant, attended the ceremony. The prayers were followed by bhajans. The Samadhi gardens rang with the soft music of Gandhiji's favourite bhajans. Then, to the accompaniment of hand-claps *Ramdhun* was sung. This braught back vividly to mind the magical atmosphere that used to prevail at Gandhiji's prayer meetingss.

The prayers were followed for an hour by mass spinning at the Samadhi by several hundred men, women and children. Outside near the gates of the Samadhi, in a small tent, continued the 80 hour non-stop spinning programme which came to an end in the evening at 6 o'clock.

Touching in its simplicity and depth of feeling was the sight of villagers and common-folk going around the Samadhi, inspired by their unsophisticated faith in their Bapu, and bowing low with intense devotion.

All day long large numbers of people continued coming up the steps of the Samadhi to offer flowers to Gandhiji, and the rich pile of flowers and garlands on the Samadhi kept growing. In the evening, prayers were again held at the Samadhi under the auspices of the Rajghat Samadhi Committee. It was raining hard but the prayers continued, all standing around the Samadhi.

Memorial To Mahatma Gandhi

In Bombay, Mani Bhuvan, a two-storeyed building from which Mahatma Gandhi issued many a peaceful challenge to the British Government, was inaugurated as a memorial to the Mahatma in an atmosphere reminiscent of his prayer meetings.

Shri G. V. Mavalankar, chairman of the Gandhi Memorial Trust, who declared the memorial open in the presence of a large gathering, said that one of the objects of the Trust was the protection and preservation of places associated with Mahatma Gandhi's life and work. There were, in fact, innumerable places in India which could claim the privilege of association with Bapu, but to be able to preserve all these places was a task beyond the resources of the Trust. We would be wronging the future generations if we did not preserve for their inspiration as also for the satisfation of their very natural curiosity, a few relics of the Mahatma, a few places hallowed by his close association which they—the future generations—could see with their physical eyes or touch with their physical hands and experience a sensation of the Mahatma's greatness.

Shri Mavalankar said that Mani Bhuvan was not on a par with the two Ashrams at Sabarmati and Sevagram. Nevertheless Mani Bhuvan had an importance of its own. It was Gandhiji's place of residence from time to time from 1917 to 1932. It was in Mani Bhuvan that many important matters concerning the well-being of the people and the intensification of the national struggle were conceived. Many meetings of the Congress Working Committee were held in it and it was from here that many warnings and declarations which dealt rude shocks to the British Empire went forth.

Prevented From Entering Portuguese Territory

On Gandhi Jayanti Day the P.S.P., Hindu Mahasabha and Jan Sangh volunteers went to Goa border to offer Satyagraha, as announced earlier. But they were prevented by the police from entering the Portuguese territory. On Goa front 51 Satyagrahis who persistently tried to break the police cordon to enter Goa were arrested by the Indian police and brought back to Belgaum and released. At Daman the P.S.P. volunteers squatted for many hours before the police cordon and went away peacefully when they found that they would not be able to march into Daman.

Mr. Nehru has declared unequivocally that nobody would be allowed to act against the policy of the Government.

Shri V. K. Krishna Menon, leader of the Indian delegation to U.N., has revealed the reason why India does not take the question of Portuguese possessions in India before U.N.O. He stated during the course of a general debate that India regards the question of Goa as its internal problem.

Vinoba Bhave In Andhra State

Acharya Vinoba Bhave entered the Andhra State on Gandhi Jayanti Day. A total of 812 villages in their entirety have been donated as "gramdan" (donation of villages) up to October 1, when Acharya Bhave's historic eight-months long tour on foot in Orissa, covering 1,557 miles came to its close. Total land collections in Orissa have amounted to 2,57,277 acres from 94 757 donors.

The Sarva Seva Sangh have shouldered the responsibility of reconstruction work in these villages. The land in 250 villages has already been re distributed on an equitable basis and it is expected that the job in all the villages will be completed in a short time.

Farewell Speech At Jagannathpur

In his farewell speech at Jagannathpuri, his last halt in Orissa, Vinobaji visualised the world-wide repercusisions of the Bhoodan movement. He said: "I have already twice expressed my confidence, once at Puri and again at Berhampur, that success of the Bhoodan movement will pave the way to world peace. Today the movement has touched more than 800 villages and when the reconstruction efforts begin to take shape the contagion will spread and ultimately encompass the whole world including even those countries that have no land problem as such to solve.

"Peace can come to the world only when the inequalities and injustices tormenting it are removed. But we also hold that these evils will be removed only when the power of peace is manifested. Our movement is a declaration of peaceful war against the inequalities and injustices that beset the world. We must remember that after all, these evils have their roots in our own hearts in the form of anger and hatred. The poor condemn the rich for the injustices perpetrated by them but at the same time the poor themselves harbour the desire to become rich and have the same opportunities for exploitation as them.

"So far a beginning must be made with oneself and that is what is being done in these villages. This will set free a store of tremendous energy of peace that lies dormant in us. This will give us the master-key for the solution of all the problems, big and small. That is why we are concentrating on Bhoodan to the exclusion of all other work."

Autumn Session Of Parliament Ends

The autumn session of Parliament ended on October 1. The Loksabha met on August 25 and held 54 sittings. The Upper House, Rajsabha, which assembled on August 16, held 35 sittings.

The 658-clause Companies Bill, which seeks to safeguard the interests of investors and raise the standards of management in the corporate sector of industry, was passed by the Loksabha but as the Rajsabha amended two clauses of the Bill it has to return to the Loksabha for final passage in the next session which is scheduled to begin on November 21. Even as it is this marathon piece of legislation is this session's main achievement. At one stage there was a virtual crisis inside the Congress Party. It, however, ended with honours even for all.

The passage by both Houses of the Prize Competitions Bill was an important event. The Bill limits the prize money offered in such competitions as crossword, squareword and the like to Rs. 1000 and lays down that the promoters should take out a licence. Lately the prizes in such competitions had reached to lakhs and it had nearly become another device for gambling.

Another measure passed by both Houses and affecting all

was the Coinage Bill introducing the decimal system of coinage in India. Among other Bills passed by Parliament was the Industrial Disputes (Banking Companies) Decision Bill. The Bill is important in as much as it provides for a 'truce" in the banking industry for another three and a half years during which the award will be operative.

The Hindu Succession Bill, amended by the Joint Select Committee, began its journey in Parliament on the concluding day. The Bill makes women's right to property equal to that of men. It will be taken up in the next session.

The Loksabha referred to select committees two Bills to amend the Representation of the People Acts of 1950 and 1951. These Bills seek to make general elections simpler and less costly. Non-official resolutions and Bills were in plenty, but none except one were passed.

Goa figured in both the Houses on several occasions. Indeed the session began amidst slogans raised outside the Chamber by anti-Portuguese demonstrators. The Prime Minister made a statement on Goa reiterating the Government's policy of peaceful solution of the issue and indicating the steps the Government had in mind. In spite of mass murder by the Portuguese, the indignant House expressed full faith in Mr. Nehru's leadership and approved his foreign policy.

States' Reorganisation Committee's Report

The much-awaited States Reorganisation Commission's report has been published. It confirms my earlier report. Bombay and Punjab will remain as bilingual States. Kannad areas from Bombay State will be merged with the new Kannad State including Mysore and Kannad areas of Hyderabad. The present Hyderabad State as such will be dissolved and only Tamil speaking area of Hyderabad i.e. Telangana area will form a separate province known as Hyderabad, but even this area will be merged with Andhra after five years. The States of Saurashtra and Cutch will be merged with Bombay. Tamil areas of Travancore-Cochin and Malabar and Travancore-Cochin will form the new Kerala State. The new Punjab province will consist of the present East Punjab Pepsu and Himachal. The Sikh population in the new State will be 32 per cent. Eight Marathi-speaking districts of Madhya Pradesh will form a separate Marathi State known as Maha Vidarbha. Madhya Bharat, Vindhya Pradesh and Bhopal will be merged with the Madhya Pradesh. "C" class class States will completely disappear. There are a few changes in other States except minor boundary changes.

Although the new States tend to follow a linguistic pattern, economic, admistrative and geographical considerations have also greatly influenced States Reorganisation Commission.

The Government has changed its earlier decision and declared that Parliament should decide whether to implement the decisions of the Commission. This leaves a chance for the parties to any boundary dispute to come to a settlement among themselves.

Things In General

Donations To Aryan Benevolent Home

The Aryan Benevolent Home acknowledges with thanks the receipt of the following donations during the month of September, 1955. In kind (cooked food, groceries and clothing) from Messrs. S. Rustomjee (3 occasions), Narandas. Gandhi and Co., H K. Gokal (J.H.Burg 2 occasions), Dhupelia and Sons, D. P. Soni (Stanger), P. G Desai, K. Soonderjee and Sons (Louis Trichardt), P. G. Naran, Jethalal's Jewellery Shop, Persadh's Supply Stores, R J. Naran, Divine Life Society (Ladies Section), K. Naidoo, K. Haribhai, (Prepared Food): V Moodley, R. R. Radia, M. Ramawtar, R. V. Parekh, Ramlal Bhagu, Govan Morar, H K. Gokal (J.H B.), H. D Patel, K Soonderjee and Sons (Louis Trichardt) Lalla and Sons, 25 dozen cakes, 24 loaves bread, Premjee, 8 loaves bread, Estate Daya Naran, 25lbs. flour, 25 lbs. mealie rice, 10 lbs dhall, C. N Rana and Son, 25 lbs flour, 25lbs mealie rice, 10lbs dhall, Chimanlal K. Haribhai, groceries, clothing, V Udayan 9 loaves bread, R. Lutchman, 6 loaves bread, M. Y. Nainaar, 11 loaves bread, Market Trading Co., groceries and clothing, Kanjee Bhoola and Co., 100 lbs flour, 90lbs mealie rice, 90 lbs mealie meal, R. M. Desai, assorted biscuits, V. A. Gandhi, 40 lbs rice, K. Karshan, groceries, bread, sweets, Dwarkadas, clothing, sweets, fruits, Anonymous, 21 loaves bread, J. Vannarie, 100 lbs sugar, 90lbs mealie rice, Mohan Dayal, 100 lbs sugar, 100 lbs flour, P. K. Reddy 24 loaves bread, R J. Naran, cakes to the value of £1, K. Haribhai, 6 qts. milk, Mrs. Dayal, 5 lbs rice, clothing, Mrs. G. S Maharaj 21 loaves bread, Mrs B S. Maharaj, sweets, fruits, clothing, Mr. Moodley, tea, fruits, soogi, etc In cash from Messrs. Garib Bros., £1 1s., S S Parbhoo £2, Clairwood Turf Club, Ltd £10 B. Madhavjee (J.H.B.) £5 5s., Dhamjee Nathoo £3 3s., Andhra Thrift Club, £2 10s., R. Jithoo £3, Crown Steam Laundry, £10 10s., S. Behare Singh B. Roopan 10s. 6d., B. Singh 10.s 6d, Willie Singh £1 1s., N. Dularay £1 1s., A. Ramphal 10 6d., Mrs. B. H. Naik (Hopetown, C.P.) £4, Mrs. S. Rampersadh (Greytown) £1 1s., Miss Meenachie Peters £1 1s., Messrs. Ramawtar, 6 loaves bread daily, Weston Bakeries, 12 loaves bread daily, Gangadas Maharaj, 12 loaves bread weekly, H. K. Gokal (J.H.B.) 1 gal. milk daily.

The Home extends its sincere thanks to Doctors M. G. Naidoo and K. M. Mistry for free medical services and to the R. K. Khan Trust for free supply of medical requirements.

Kasturba Gandhi Memorial School

First Annual Sports Meeting

Despite inclement weather a large crowd gathered at the Kasturba Gandhi Indian school ground to witness the school's first annual inter-house athletic meeting on September 29. Four houses, Vijaylakshmi, Kamala, Sarojini, and Kasturba competed for the J. Behari athletic trophy. Great enthusiasm was shown both by the staff and the pupils who had spent much time in beautifully decorating the booths and the grounds. After a short inevitable delay the meeting commenced. At interval tea was served in a well planned and elaborately decorated hall, where the principal, Mr. V. Murugan, welcomed the guests. The spectators cheerfully participated in the fathers' race and the sari race. The fancy dress parade was an interesting and spectacular event. At the close of the meeting Miss Agnes Wood of the Inanda Seminary, addressed the children. The Grantee, Mr. Manilal Gandhi, before presenting the prizes, heartily congratulated the principal, staff and the children on the success of their meeting despite the weather being so unkind.

Tennis Clubs Formed In Capetown

Interest in Table Tennis is so great, states our Capetown correspondent, that there are three Indian clubs formed in Capetown. The Everest Table Tennis Club held its annual tournament at the Mitra Hall, Mowbray, on October 2. Mr. G. R. Patel (principal of the Gandhi Memorial School, presided over the prize distribution function and presented the floating trophies to the following: Bapu's floating trophy for the singles champion to Mr. P. N. Valodia, Everest's floating trophy for the singles runners up to Mr. M. Parmar. N. Dayaram's floating trophy for the doubles champion to Mr. M. Ramjee.

SEED CATALOGUE

Distin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If not in your possession already please write for free copy to Distin's Seeds, Box 2060, Johannesburg.

SWEET NEWS FOR DIWALI!

BHAGAT'S VEGETARIAN LOUNGE

GHEE SWEETMEAT SPECIALISTS

We request you to try our Pure Ghee Quality Sweetmeats once only, and we are confident that you will also become one of our regular satisfied customers...

TRY OUR PURE BUTTER GHEE SWEETMEATS

DIVALI SPECIAL LINE — PRICE LIST

	s.	d.		s.	d.
Khambati Sutherfini	7	0	Sweetened Khajli	4	0
Coloured "	7	0	Unsweetened Dhahitara	6	0
Mawa Almond Barfi	6	0	Jalebi	3	6
Mawa Pista Barfi	6	0	Badami Goolab Jamboo	4	0
Mawa Barfi	4	0	Mawa Jamboo	4	0
Pista Penda	6	0	Kari Ladoo	4	0
Mawa Penda	4	0	Mawa Ghari	4	0
Mawa Messor	5	0	Naan Khatai	4	0
Mesoor	4	0	Mawa Googhra	4	0
Chana Magaj	4	0	Papad (per 100)	12	6
Mohanthal	4	0			
Bombay Dry Halwa	4	0	Savory		
Badami Halwa	4	0	Pawa Chevda	5	0
Chiroli Halwa	5	0	Gram Flour Sev	3	6
Pista Halwa	6	0	Gram Dholl	4	0
Unsweetened Khaja	8	0	Bhavnagri Gathia	4	0
Sweetened Khaja	6	0	Bhavnagri Papdi Gathia	4	0
Unsweetened Satha	6	0	Masala Pea Nuts	3	0
Sweetened Satha	6	0	Roasted Gram	4	0
Unsweetened Khajli	6	0	Papad (per 100)	8	0

SWEETMEATS MADE TO SPECIAL ORDER

Special Prices to Schools and Institutions

Try our Delicious HOME-MADE NAANS and CAKES

Our Special Products are made in 100 per cent Pure Butter Ghee and from the best ingredients obtainable.

Parcels Posted throughout the Union of South Africa, United Kingdom, Rhodesias, Nyasaland and other countries.

DIWALI HAMPERS AVAILABLE FROM 5/-, 7/6, 10/-, 15/- AND UPWARDS

When in the City try our best variety Vegetable Meal—Second to None

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.1)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag. Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d.	Annually
„ „ „	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	£1 15s.	Annually
„ „ „	17s. 6d.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	6	
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Durban, Natal.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'

P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR . . .

RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT . . .

STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

India Leads The World To Peace

See "The Illustrated Weekly Of India"

Buy Your Copies Today

★

India's Finest Illustrated Picture Magazine

"The Illustrated Weekly Of India"

Arriving From Bombay By Every Monthly Mail

5 Copies 10s. 6d.

★

Everybody in the family will enjoy reading the film reviews, interesting pictures of current events in India world affairs. Cartoons of humour, short Indian Stories, full plate pictures of beautiful sceneries and film stars.

The whole magazine is full of thrills after thrills. Get your copies to-day.

Subscription rate: 3 months—12 copies—24s.
6 months—24 copies—46s.
12 months—52 copies—95s.

D. ROOPANAND BROS.

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૪૧
તા. ૨૧ ઓકટોબર, ૧૯૫૫.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

આપણા મનને સાધુ બનાવવું મુશ્કેલ છે

(શ્રી. કેદારનાથજીના પ્રવચનોમાંથી)

આપણી ભક્તિ હજી પણ આરાધનાના પ્રકારની શા માટે રહેલી છે? સમાજના મોટા ભાગમાં ઇશ્વરપ્રેમ કે ઇશ્વરનિષ્ઠાને બદલે પ્રાર્થનામાં યાચકતા કે કામનાની વૃત્તિ શા કારણોએ દૃઢ બની છે એ તપાસીશું તો જણાશે કે આપણા સમાજમાં અનેક જાતના વૈયકિતક અને સામાજીક પ્રતિકુળ સંયોગોને કારણે દેવતાઓની આરાધના સિવાય સંકટને સમયે બીજો કોઇ માર્ગ દેખાતો નથી. આપણાં દુઃખો અને સંકટો દુર કરવાના યોગ્ય માર્ગો આપણે જાણી લઇએ, દુઃખના સમયમાં સમાજમાં એક બીજાને મદદ કરવાની સહકારી વૃત્તિ આપણામાં નિર્માણ થાય, આપણાં ઘણા ખરાં દુઃખો કે સંકટો માટે આપણી સંકુચિત સ્વાર્થ વૃત્તિ જ કારણભુત છે એમ આપણે સમજી લઇશું અને તેને અનુરૂપ સમાજની વ્યવસ્થા બદલાઇ જતાં સમાજમાં આરાધનાની વૃત્તિ કે યાચકવૃત્તિ પ્રમાણમાં ઓછી થશે. આપણામાં મહાન સામુદાયિક ભાવ પેદા થતો નથી તેનું કારણ આપણી સંકુચિત આરાધના પણ છે એમાં શંકા નથી.

જે સમાજમાં પ્રમાણિકપણે મહેનત કરવા જતાંયે જીવનનિર્વાહ અશકય કે મુશ્કેલ બનતો હોય, જ્યાં સંકટને સમયે એકબીજાને મદદ કરવાની વૃત્તિ ન દેખાતી હોય, ઉલટું, બીજાની મુશ્કેલીથી પોતાનો વધુ લાભ મેળવવાની વૃત્તિ દેખાતી હોય, તે સમાજમાં સંસારસુખની બાબતમાં ખોટો વૈરાગ્ય નિર્માણ થાય એમાં આશ્ચર્ય નથી. સંસારસુખ મેળવવામાં નિરાશા કે અસમર્થતાને કારણે આવેલા આવા વૈરાગ્યમાં દંભ કે અત્યાચારની વૃદ્ધિ થાય એમાં નવાઇ નથી. સામાજીક દ્રષ્ટિથી આ અવનત અને લાચારીની અવસ્થા છે. આ કારણે સાધુ સંપ્રદાયો સમાજમાં વધતા રહ્યા. સાધુ સંપ્રદાયો વધતા રહ્યા તેથી આપણામાં ધાર્મીકતા વધી છે, આપણામાં ભકિત કે જ્ઞાનની વૃદ્ધિ થઈ છે એવો ખોટો ખ્યાલ આપણામાં નિર્માણ થયો દેખાય છે.

ત્યાગ અને વૈરાગ્યમાં મહત્ત્વનો ભેદ છે. જે ત્યાગની પછવાડે આજે કે ભવિષ્યમા કાંઇક મેળવવાની વૃત્તિ રહેલી છે તે વૈરાગ્ય નથી. એ સુખ આવતા ભવમાં પણ મેળવવાની વૃત્તિ હોય તો એવો જન્મભરનો ત્યાગ પણ વૈરાગ્ય ન કહેવાય. વૈરાગ્યમાં તૃષ્ણા અને લાલસાનો સંપુર્ણપણે અભાવ રહેલો છે. જે ત્યાગમાં સુખ, આનંદ અને તૃપ્તિ રહેલાં હોય એનું નામ વૈરાગ્ય. ત્યાગમાં સંયમ કરવો પડે છે. વૈરાગ્યમાં સંયમ સ્વાભાવિક બને છે. દુઃખના કંટાળાથી જે સંસાર છોડે છે તે સાચો ત્યાગી નથી. સંસારમાં જેમને અનેક પ્રકારના સુખ-સગવડો હોય પરંતુ એવા સુખમાં કાયમનું સુખ નથી એ ભાવનાથી જેમણે સુખનો ત્યાગ કર્યો હોય એ સાચો સાધુ બને છે. સાધુ બનવા માટે બહારના વેશની જરૂર નથી. વેશપરિવર્તનથી સાધુ બનાતું નથી. શરીરને સાધુ બનાવવું સહેલું છે. મનને સાધુ બનાવવું મુશ્કેલ બને છે. બુદ્ધ ભગવાનના જીવનની એક વાત છે. એમણે જયારે ખુબ એકાગ્રતાથી તપ કર્યું ત્યારે એનાથી એમને નિવારવાને માટે મારે આવીને કહ્યું કે "આ બધું છોડી દો. તમને જે કંઇ જોઇતું હોય એ તમને આપું. ધન, વૈભવ, રાજ્ય, બધું જે જોઈતું હોય તે માગો." બુદ્ધ ભગવાને જવાબ આપ્યો: "મહારાજ, એ બધુ તો હતું. એ છોડીને તો હું અહીંયાં શાશ્વત જ્ઞાન માટે આવ્યો છું. કંઈ મેળવવાની વૃત્તિથી હું નથી આવ્યો." આમાં મારની કલ્પના આપણી તૃષ્ણા–લાલસાની ઘાતક છે.

ઇશ્વરપ્રેમ અને ઇશ્વરનિષ્ઠાથી સમાજમાં સદ્‌ગુણો નિર્માણ થાય છે અને સદ્‌ગુણોની ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ થાય છે. એક અનંત શકિત માત્રથી આ વિશ્વનો અખંડ કારોબાર ચાલે છે એવી એકેશ્વરી નિષ્ઠા સિવાય સાચી નિષ્ઠા નિર્માણ થતી નથી. એકેશ્વરી ઉપાસના કે ભકિતની પ્રથા આપણા સમાજમાં કોઇ કાળે હતી કે નહિ એ વિષે શંકા છે. જ્યાં પોતાની ઇચ્છા-પ્રાપ્તિને લીધે દેવતાઓની આરાધના જ ચાલુ હોય તે સમાજમાં ઇશ્વર ભકિત કે નિષ્ઠા મુશ્કેલ બને છે. આવી સહાય ભકિતને કારણે સમાજમાં આજે સર્વત્ર ભકિત દેખાય છે, પરંતુ સમાજને ભકિતમાર્ગ જડયો નથી. આપણે અંતર્મુખ બનીએ, સાચા ભકત બનીએ, પોતાના સ્વાર્થ માટે નહિ પરંતુ માનવતા માટે ભકિત કરીએ અને મીરાંબાઇની માફક ગાઇએ કે–"મને ચાકર રાખોજી." હે પ્રભુ, મારી મારફતે તારૂં કામ કરવાની મને શકિત આપ.

*

અહીંસાનો અર્થ

આજે અહીંસાની વાતો કરનારા વધી પડયા છે. પણ ગાંધીજીએ આપણે કઇ અહીંસા શીખવાડી છે? અહીંસા મર્દની કે કાયરની? અહીંસાની વાતો કરનારા બધા એનો અર્થ નથી જાણતા.

વઢવાણ સ્ટેશને એક યુગલ જતું હતું. એટલામાં એક પીધેલા સોલ્જરે પત્નીનું કાંડું પકડયું કે લોકોની આંખો ઉંચી ચડી ગઈ. પતિદેવના તો હોંશ ઉડી ગયા. અધુરામાં પુરૂં સોલ્જરે રીવોલ્વર બતાવી. એટલે બધા ભાગીને દુર જ જતા રહ્યા. પણ હૃદયમાં કોઈની તાકાત નહોતી. એટલામાં બીજી ગાડીમાંથી એક માણસ ઉતર્યો. તેણે આ જોયું. એ તો સીધો સોલ્જર પાસે ગયો. હાથને ઝટકો મારી બાઇને છોડાવી. તેણે રીવોલ્વર ધરી તો તેણે સામી છાતી ધરી. સોલ્જરનો દારૂ ઉતરી ગયો. આમાંથી તારવવાનું છે:

"હરિનો મારગ છે શુરાનો,
નહીં કાયરનું કામ જોને."

—સંતબાલજી.

*

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

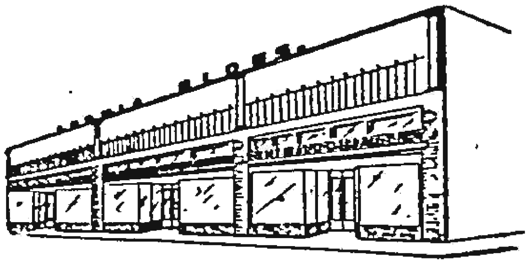

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીટી બકલ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એસ. ભગત)

અમે મીઠાઈ બનાવવાના ખાસ ઓર્ડર લઈએ છીએ.

અમારો બધો માલ સોએ સો ટકા શુદ્ધ બટરના ઘીનો અને બજારમાં મળતી
સારામાં સારી વસ્તુઓમાંથી બનેલો હોય છે.

આખાં યુનીયનમાં તેમજ યુનાઇટેડ કીંગડમ, રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને અન્ય દેશોમાં પાર્સલો પોસ્ટ કરીએ છીએ.

મીઠાઇના ખાસ ઓર્ડરો લઇએ છીએ.

117 Grey Street,
DURBAN.

Telephone 20951.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા છાપેલી લીનન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૯–૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫" વારની શી. ૧૫–૦

પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી
રેશમી છાપેલી સાડી પા. ૭–૧૦–૦ થી ઉપર
બેવડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૫" વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

સુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર શી. ૨૭–૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯–૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ
(પ્રા.) લીમીટેડ
૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.

ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા. ૨૧ અકટોબર, ૧૯૫૫.

યુ. એન. કમીશનનો રીપોર્ટ

દક્ષીણ આફ્રીકાની જાતીભેદની પરિસ્થિતિની તપાસ કરવા નીમાયેલાં યુનાઇટેડ નેશન્સ કમીશનનો લાંબા સમયથી રાહ જોવાઇ રહેલો રીપોર્ટ હમણાજ બહાર પડયો છે. એ રીપોર્ટમાં આગલા રીપોર્ટ કરતાં ટીકા ઓછી અને હકીકત વધારે આપવામાં આવી છે. પરંતુ કમીશને કહેલી વસ્તુ કંઈક અંશે ખરી હોવા છતાં તેનાથી દુનીયા ખોટી સલામતીના ખ્યાલમાં ગુર્છીત બની જવાનો ભય રહેલો છે. દાખલા તરીકે કમીશને કહેલું જણાવાય છે કે, "નવી એપાર્ટહેડની યોજનાના સિદ્ધાંતો ફળીભુત થતાં હજુ ઘણા વર્ષો લાગશે અને તેટલામાં તો ગોરી તેમજ કાળી પ્રજાની કેટલીયે પેઢીઓ થઇ ગઇ હશે અને વસ્તુ સ્થિતિ બદલી નાખેલી હશે." અમે ઇચ્છીએ કે પરિસ્થિતિ એટલી આશાજનક હોય. પરંતુ અમને બીન-ગોરાઓને તો એમ લાગે છે કે સરકાર ધીમી પરંતુ ચોકકસ ગતીએ ચાલી રહી છે. સરકારનું યંત્ર નજીકના ભવિષ્યમાં પડી ભાંગે એવાં આજે તો ભાગ્યેજ ચિન્હો જોવામાં આવે છે. કોને ખબર છે કે પરિસ્થિતિ બદલાય તે પહેલાં અનિવાર્ય નુકસાન નહિ થઇ ચુકયું હોય? આ દેશમાં બીન-ગોરાના દુઃખોની ખરી માહીતી મેળવવાને માણસે જાતે બીન-ગોરા બનવું જોઇએ. પરંતુ સેનેટ એકટ, જે દક્ષિણ આફ્રિકાના બંધારણના મૂળમાં ઘા મારનારો છે, તેણે ઓછામાં ઓછા અંગ્રેજોને તો ફુજાવી દીધા છે. બીન-ગોરાઓમાં આજે જે મુર્છીત દશા જોવામાં આવે છે તેને શુભ ચિન્હ ગણી લેવાનું નથી. સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એકટ, ક્રીમીનલ લૉ એમેન્ડમેન્ટ એકટ અને રાયટસ એસેમ્બલીઝ એકટ એ કાયદારૂપી સરકારના પ્રબળ યંત્રે એ મુર્છીત દશા આણેલી છે. અસંતોષ તો ચાલુ છેજ અને દિન પ્રતિદિન વધતો જાય છે.

મુખ્ય ગ્રુપ એરીયાઓ જાહેર કરવામાં જો કે ઢીલ થઇ છે છતાં ગ્રુપ એરીયાઝ એકટ જેઓને લાગુ પડે છે—અને ખાસ કરીને તે બીન ગોરાઓને અને તેમાંયે વધારે કરીને હીંદીઓને લાગુ પડે છે—તેઓ તો આર્થીક પાયમાલીના જોખમમાં મુકાઇ ગયા છે, કે જે પરિણામ સરકાર લાવવા માંગી રહી છે. એરીયાઓ જાહેર થાય કે ન થાય તો પણ લાગતા વળગતા લોકોની પ્રગતી તો અટકીજ પડી છે. ન તેઓથી ઇચ્છામાં આવે ત્યાં મકાનો બાંધી શકાય, ન તેઓની ઇચ્છામાં આવે ત્યાં રહી શકાય. તેઓને અદ્ધર દશામાં લટકતા રહેવાનું રહ્યું.

દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીના પ્રમુખ મી. એલન પેટને ગયા રવીવારે મળેલી પાર્ટીની કોન્ફરન્સમાં આપેલું જોરદાર ભાષણ, જે આખું આ અંકમાં અન્ય સ્થળે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે, તેમાં બીન-ગોરાઓના દુઃખોની ખરી ઝાંખી આપવામાં આવી છે.

યુ. એન. કમીશને જોહાનીસબર્ગના સોફાયાટાઉનથી મેડોલેન્ડઝ ખસેડી લઇ જવામાં આવેલા આફ્રિકનોનું સુચન કરેલું છે. હા, આફ્રીકનોને ત્યાં રહેવાની સગવડ વધારે સારી મળેલી છે ખરી પરંતુ કેટલા ભોગે? તેઓની સ્વતંત્રતાના ભોગે; જમીન માલીકી ધરાવવાના હક ના ભોગે; પોતાની મુનસુફીમાં આવે તેમ વર્તવાની છુટના ભોગે. કારણ મેડોલેન્ડઝમાં તેઓને કાંટા વાળા તારની વાડની પાછળ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટની ચોકી નીચે કેદીઓની જેમ રહેવું પડે છે. પરવાના વગર ન કોઇથી ત્યાં દાખલ થઇ શકાય ન ત્યાંથી નીકળી શકાય. જે નોકરી નહિ કરતો હોય તેનાથી ત્યાં રહી નહિ શકાય. મેડોલેન્ડઝને હકીકતમાં એક ગુલામવાડો કહી શકાય.

અલબત્ત કમીશને ખરૂં કહ્યું છે કે: "આ વિધિ ઘણો લાંબો સમય ચાલશે અને પુરી થતાં ઘણા વર્ષો લાગશે અને નેટીવ કુટુમ્બોને જાતી અને ભાષાવાર જુદા જુદા પાડવાના મેડોલેન્ડઝના પ્રાથમીક અખતરાના પરિણામો વિષે કંઇ પણ અભિપ્રાય દર્શાવવાને હજુ ઘણું વહેલું કહેવાય." "છતાં," કમીશને કહ્યું કે, "જાતીવાર ભાગલા પાડવા સામે આફ્રીકનોના શિક્ષિત વર્ગો પ્રચંડ વિરોધ કરી રહ્યા છે. તેઓ આ ભાગલા પાડવામાં એપાર્ટહેડમાં બીજું એપાર્ટહેડ, જુદી જુદી જાતીના નેટીવોમાં ચડસાચડસીઓ ચાલુ રાખવા અથવા ઉશ્કેરવાની ગોરાઓએ શોધી કાઢેલી નવી રીત, અથવા દમન ચલાવવાની એક નવી ચાલાકીભરી રીતને, કુસંપ કરાવી રાજય ચલાવવાની રીત તરીકે તેઓ આ લેખે છે."

આજ સરકારની એપાર્ટહેડની યોજનાનું રહસ્ય છે અને આખી સુધરેલી દુનીયા તરફથી તે સદંતર વખોડી કઢાવાને પાત્ર છે.

નોંધ અને સમાચાર

આંધળા હીંદીઓ માટે આરથર બ્લેકસોલ સ્કુલ

આંધળા હીંદી છોકરાંઓ માટે ડરબન ખાતે લોર્ન સ્ટ્રીટપર આરથર બ્લેકસોલ સ્કુલ ખુલ્યાને એક વર્ષ થયું. તેનો શનીવાર અકટોબર તા. ૧૫મીએ પ્રથમ વાર્ષીકોત્સવ ઉજવાયો હતો. સવારથી સાંજ સુધી સ્કુલ જાહેર પ્રજાને માટે ખુલ્લી રાખવામાં આવી હતી. સાંજે નાટાલના એડમીનીસ્ટ્રેટર મી. ડી. જી. શેપ્સ્ટને પોતાની હાજરીથી ઉત્સવને શોભા આપી હતી. એક આંધળા બાળકના હસ્તે આંધળાઓએ બનાવેલ ટેબલ મેટસનો એક સેટ તેમને ભેટ આપવામાં આવ્યો હતો. ખાસ પ્રસંગને માટે બનાવાયેલી બર્થ ડેકેક મી. શેપ્સ્ટનના મુબારક હાથથી કાપવામાં આવી હતી. સઘળા મહેમાનોનો ચા પાણીથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

આ સ્કુલમાં હાલ ૧૩ આંધળા છોકરાં છે જેમાંના ૧૨ સ્કુલના મકાનમાંજ રહે છે. રેવરન્ડ આરથર બ્લેકસોલ, જેમને નામે સ્કુલ ઓળખાય છે, તેમના ધર્મપત્નિ મીસીસ બ્લેકસોલ, જેઓ આંધળાઓને શીખવવાનો ત્રીસ વર્ષનો અનુભવ ધરાવે છે, તેઓ છોકરાંઓને બ્રેઇલ પદ્ધતિથી વાંચતાં અને હાથ ઉદ્યોગો શીખવે છે. ૧૬ વર્ષની વયની એક આંધળી હીંદી છોકરી કુમારી પુષ્પાવલી, જેણે કેપટાઉનની આંધળાઓ માટેની એથલોન સ્કુલમાં તાલીમ લીધેલી છે, તે મીસીસ બ્લેકસોલને મદદ કરે છે. મીસીસ બ્લેકસોલની સુંદર સેવાઓને માટે હીંદી કોમ તેમની ઘણીજ આભારી છે. અને નવેમ્બર માસમાં તેઓ પોતાના કામમાંથી નિવૃત્તિ થશે તેની સખેદ નોંધ લે છે.

ઇન્ડિઅન એજ્યુકેશન કમીટી

ઇન્ડિઅન એજ્યુકેશન કમીટીની બીજી વાર્ષીક કોન્ફરન્સ શનીવાર અકટોબર તા. ૧૫મીના ડરબન એમ. કે. ગાંધી લાયબ્રેરીમાં નાટાલના એડમીનીસ્ટ્રેટર, મી. ડી. જી. શેપ્સ્ટન તરફથી ખુલ્લી મુકવામાં આવી હતી. ભાષણ કરતાં મી. શેપ્સ્ટને કહ્યું કે હીંદી નિશાળોમાં હીંદી શિક્ષકો પુરા પાડવાને સ્પ્રીંગફીલ્ડ ટ્રેનીંગ કોલેજમાંથી હાલ દર વર્ષે એકસો શિક્ષકો તઇયાર થાય છે તેને બદલે હવે બસો થાય એવી સગવડ કરવામાં આવશે. તેમણે કહ્યું કે, ૧૯૪૮માં પ્રાથમીક નિશાળોમાં ૩૮,૩૬૭ છોકરાં હતાં જયારે ચાલુ વર્ષમાં ૭૦,૩૯૫ છોકરાં છે. અને નિશાળોની સંખ્યા જે ૧૫૪ની હતી તે વધીને ૨૭૨ની થઇ છે. એજ મુદતમાં માધ્યમીક નિશાળોમાં ૧૧૮૧ છોકરાંમાંથી ૩,૦૨૪ છોકરાં થયાં છે.

૧૯૪૮માં પ્રાંતિક સરકારે હીંદીઓનાં શિક્ષણપર પા. ૫,૬૪,૧૮૪ ખરચ્યા હતા. આ વર્ષનો અંદાજ પા. ૧૩,૪૭,૫૧૦નો છે.

એડમીનીસ્ટ્રેટરે કહ્યું કે ટ્રેનીંગ કોલેજ માટે પ્રેકટીસ કરવાને પા. ૩૮૦૦૦ને ખરચે સ્કુલ બંધાઇ રહી છે, જેમાં ૧૬ કલાસ રૂમો થશે અને ૬૪૦ વિદ્યાર્થીઓને માટે સગવડ થશે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં રમત ગમતમાં વર્ણભેદ

દક્ષિણ આફ્રિકામાં વર્તતા વર્ણભેદની સ્થિતિની તપાસ કરવા નીમાયેલાં યુનાઇટેડ નેશન્સ કમીશને સાઉથ આફ્રીકન નેશનલ ઓલીંપીક કમીટીએ ઓલીંપીક રમતો માટે ટીમની પસંદગી કરવામાં બીન-ગોરા રમનારાઓને બાતલ રખેલા હોવાની જનરલ એસેમ્બલીને ફરિયાદ કરી છે અને

(અનુસંધાન પાનાનું ૪૦૬)

દ. આ.ની લીબરલ પાર્ટી (નાટાલ વિભાગ)ની વાર્ષિક કોન્ફરન્સ

પ્રમુખ મી. એલન પેટનનું જોરદાર ભાષણ

દક્ષીણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીની નાટાલ પ્રાન્તિક વિભાગની ત્રીજી વાર્ષીક કોંગ્રેસમાં હું તમને સૌને અને ખાસ કરીને પાર્ટીના નવા સભ્યોને આવકાર આપું છું. મી. બ્રાઉન તમને કહેશે કે આ વર્ષે અત્યાર સુધીમાં આપણા સભ્યોમાં સાઠ ટકા નો વધારો થયો છે. આપણી પાર્ટી હજુ નાની છે. એટલે આ સાઠ ટકાનો વધારો ઓછો નહિ કહેવાય. આપણે આશા રાખીએ કે વધારાનું એ પ્રમાણ ટકી રહેશે. એવી આશા આપણે કેમ રાખીએ છીએ? કારણ આપણે માનીએ છીએ કે એજ રીતે આપણા દેશની અ પણે સારામાં સારી રીતે સેવા કરી શકીશું. આપણે માનીએ છીએ કે જાતીય બયો અને દ્વેશો, જે આ દેશના લગભગ દરેકેદરેક વર્ગને રંજાડી રહ્યા છે, તેનાથી મુક્ત હોય એવી પાર્ટી ઉભી કરવાની અત્યંત જરૂર છે. આપણા કેટલાક ટીકાકારો આપણને કહે છે કે, ગોરાઓ ગોરા જો જોડેજ રહે અને તેઓનાજ વિચારો બદલવાનું કામ કરે અને બીન-ગોરાઓને પોતાનું સંભાળવા દે તેમાંજ ઉદારમતવાદના સવાલનું શ્રેય છે. આપણે એ સલાહને અનુસરવા નથી ઇચ્છતા. આપણે એક સાથે કામ કરવાનું વધારે પસંદ કરીએ છીએ અને એ રીતેજ કામ કરવાનું ચાલુ રાખવાનો ઇરાદો રાખીએ છીએ. એ રીતે કામ કરવું એ સાધ્ય વસ્તુનું માત્ર સાધનજ નથી, એજ સાધ્ય વસ્તુ પણ છે. અને તેમાં આપણે ઘણા સદ્ભાગી છીએ કારણ એ રીતે સાધન અને સાધ્યનો સુમેળ બેસાડવો એ દક્ષિણ આફ્રિકાની દરેક પાર્ટી કરી શકતી નથી.

સાહસ અને સંસ્કૃતિ માટે વિધ્વંસ્યાતી

આપણી ગયા વર્ષની કોન્ફરન્સ મા. સ્ટ્રેયડમ યુનીયનના વડા પ્રધાન બન્યા તેજ અઠવાડીયામાં મળી હતી. ત્યારથી આજ સુધીમાં સરકારે કાયદા ઘડવામાં સાહસ અને સંસ્કૃતિ માટે વિધ્વંસ્યાતી મેળવી છે.

બોલવાલા બહુમતી નહિ હોવા છતાં જે તેનું કહેનારો તેણે કાયદો કર્યો છે. તેનાં પંત્રશાસ્ત્રમાં સાદાઇનું મુર્તસ્વરૂપ રહેલું છે. ધારાસભાના પ્રત્યેક પક્ષમાં એક પાર્ટી પોતાના વિરોધી કરતાં એક બેઠક વધારે મેળવે એટલે કાયદા વડે જેટલી વધારે બેઠકો તેને જોઇતી હોય તેટલી તેનાથી મેળવી શકાય. અને કાયદા વડે પોતાના વિરોધી પામેલા જેટલી તે લઇ લેવા ઇચ્છે તેટલી તેના પાસેથી લઇ લઇ શકાય. કદાચ રોમન આય લેન્ડને પણ જુદો પ્રાન્ત બનાવી દઇ શકે, તેને નેશનલીસ્ટો વડે ભરી દઇ શકે અને તેને ૫૦ બેઠકો આપી શકે. આવી લોકોની આંખમાં ધૂળ નાખવાની રમતને પાર્લામેન્ટની સર-મુખત્યારી કહેવામાં આવે છે, પરંતુ એ ફેશીસ્ટવાદની રમત છે. જે મજાકના કરતાં માણસની ગરદનપર છરી ચલાવનારી છે.

કૃત્રીમ બહુમતી

ત્યારે હવે આ કૃત્રીમ બહુમતીઓ ઉભી કરવાનું વાજબીપણું શું છે? સરકારના એક ઉચ્ચ અધિકારી—અને પરદેશના અખબારના એક પ્રતિનિધિ વચ્ચે આ પ્રમાણે વાતચીત થઇ હતીઃ અખબારનો પ્રતિનિધિઃ સાહેબ, મારો દેશ આપના સેનેટ એકટમાં ખુબ રસ લઇ રહ્યો છે. બન્ને સભા ગ્રહોમાં એ કાયદો આપની બહુમતી સારા પ્રમાણમાં વધારી રહ્યો છે અને બે મુખ્ય પ્રાંતો માં સેનેટનો વિરોધ હકીકતમાં નાબુદ કરી દેનારો છે એમ કહેવામાં મારી ભૂલ તો નથી થતી ને?

જ. નહિ, એજ ખરી હકીકત છે.

સ. તેનું વાજબીપણું આપ શી રીતે ઠરાવો છો?

જ. એમ તો બને સભા ગ્રહોમાં અમારી બહુમતી હતીજ, પરંતુ બંધારણ ની એક કલમની રૂએ કલર્ડોને માટે અમે ઇલાયદુ મતપત્રક સ્થાપિ નહોતા શકતા. કારણ એ કલમની રૂએ બેત્રે તૃતીયાંશ બહુમતીની જરૂર પડતી હતી. અમારો એવો મત છે કે અમે એક સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર દેશ બન્યા પછી તેની પહેલાં બંધારણમાં દાખલ કરવામાં આવેલી કલમથી અમે બીલકુલ બંધાતા નથી.

સ. સાહેબ, એ તો ખરેખર એક મોટો મુદ્દો ગણાય.

જ. તેમ છતા પણ અમે તો બંધારણમુજબ કામ લેવાનું ઠરાવ્યું હતુ. સેનેટની રચનામાં અમારી ઇચ્છા માં આવે એવા ફેરફાર કરવામાં અમને બંધારણ રોકી શકતું નથી.

સ. પરંતુ સેનેટનો હેતુ શું એવો નહોતો કે ચારે પ્રાંતોને સમાન ભાગી દારી આપવી કે જેથી વધારે નાના પ્રાંતોને એમ ન થાય કે તેને મોટાં પ્રાંતોની દયાપર નભવું પડે છે?

જ. એવો ઇરાદો હોત તો તે બંધારણું માં લખાયેલો હોત પરંતુ તે લખાયો નથી.

સ. પરંતુ બંધારણમાં લખાયો હોત તો તમે બંધારણ ફેરવી તો શકત ને?

જ. હા, ફેરવી શકત. કારણ હું જણાવી ચુકયો છું તેમ અમે સંપુર્ણ સ્વતંત્ર દેશ છીએ.

સ. એટલે મતલબમાં બંધારણ ઘડનારાઓના ઇરાદા કશા અર્થના રહેતા નથી, એ ખરૂં ને?

જ. મી. રીપોર્ટર, હું ધારશાસ્ત્રી છું અને બંધારણ ઘડનારાઓના કાલ્પનિક ઇરાદાઓને ધ્યાનમાં લઇ શકતો નથી.

રીપોર્ટરઃ તેમ બંધારણથી આપ બંધાયેલા પણ નથી?

જ. મી રીપોર્ટર, મારે બીજું એપોઇન્ટમેન્ટ છે. હવે તમારે છેલ્લો પ્રશ્ન પુછવો હોય તો પુછી લો.

રીપોર્ટરઃ જી હા. સાહેબ, આપ જાણો છો કે મારા દેશમાં જો આવો સેનેટ એક્ટ હોત તો એવો કાયદો ઘડનારા મંધારા પ્રાણીઓને અમે કયારની રૂખસદ આપી દીધી હોત.

બાસ્કાપ શબ્દનો પ્રયોગ

સેનેટ એકટ સમજાવતાં આપણા યુનીયનના ઇન્ફરમેશન ઓફીસને મોટો ખર્ચ કરવો પડેલો છે. આપણે તો ગ્રુપ એરીયાઝ એક્ટ, સેપરેટ એમેનીટીઝ એક્ટ, બાન્ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ, પોપ્યુલેશન રેજીસ્ટ્રેશન એકટ, અપીલેટ ડીવીઝન એક્ટ સમજાવતાં મોટો ખર્ચ થયોજ છે. અને સેપરેટ રેપ્રેઝેન્ટેશન ઓફ કલર્ડ વોટર્સ બીલ અને આવનારાં બીજા બીલો સમજાવવાને હજુ ઘણો ખર્ચ થવાનો છ પરંતુ મન ખાનગી ખબર મળેલા છે કે વડા પ્રધાન જે "બાસ્કાપ" (ગોરો જ દેશનો માલીક રહેશે એ પરથી એ શબ્દનો અર્થ માલીક થાય છે) શબ્દનો ચાલુ પ્રયોગ કરી રહ્યા છે તે મોટામાં મોટો માથું દુઃખવનારો થઇ પડેલો છે. તેના પરદેશમાં ખોટી રીતે અને ઝેરથી "માલીકી," "સર-મુખત્યારી" અને "બાદશાહી" એવા અર્થો કરવામાં આવે છે અને તેની પાછળ જે મજબુત ન્યાય અને પરોપકાર વૃત્તિ રહેલી છે તેની અવગણના કરવા માં આવી રહી છે. ડો. ડોંગીસે થોડા દિવસપર સ્વિકાર્યું હતું કે એ શબ્દ કમનસીબ બની ગયો છે. હું ભવિષ્ય ભાખું છું કે આ "બાસ્કાપ" શબ્દના દહાડા હવે ભરાઇ ગયા છે. આ "બાસ્કાપ" શબ્દ તેઓને ચીંતા ઉપજાવી રહ્યો છે. દુનીયાનો લોક-મત, જેની તેઓ ઘૃણા કરી રહેલા હોવાનો ડોળ કરી રહ્યા છે, તેના પરિણામે નેશનલીસ્ટોની થઇ રહેલી ડામા ડોળ સ્થિતિની તે સાક્ષી પુરે છે. પરંતુ એ શબ્દ બદલવાના કરતાં ઘણું વધારે કરવાનું રહ્યું છે. "એપાર્ટહેડ" નાબુદ કર્યા વિના "બાસ્કાપ" નાબુદ કરવાનો કશો અર્થ નથી. મી. સ્ટ્રેયડમ સ્પષ્ટ જોઇ શકે છે કે બાસ્કાપ વગર એપાર્ટહેડ અશક્ય છે. એપાર્ટહેડ માં તમારે બીજા પ્રત્યે કંઇક કરવાનું છે અને તે કરવાને બાસ્કાપની જરૂર છે. બાસ્કાપ અને એપાર્ટહેડ એ બે જોડકાં છે. એટલે એપાર્ટહેડ ન્યાયી થઇ શકે એ માન્યતા તદન ખોટી અને પોતાની જાતને છેતરવા બરોબર છે. તેમાં ન્યાયનો અંશ કદાચ રહ્યો હશે જેમ કચરામાં કંઇક ખાવા જેવી વસ્તુ મળી આવે અથવા કોઇક વાર નાણાની થેલી કે કીમતી રત્ન પણ સાંપડી આવે તેવી રીતે! આ સઘળી ગંધાતી દુનીયામાંથી ટુકડા શોધવાને લાલચો છે. આ ટુકડા અને કોઇક વાર મળી આવતી નાણા ની થેલી અને કીમતી રત્નને ઇન્ફરમેશન ઓફીસ બહારની દુનીયામાં સતત જાહેરાત આપી રહેલી છે. પરંતુ એ ટુકડા નાકને જ્યારે એટલાં દુર્ગંધ આપી રહ્યા છે ત્યારે કાનને શી રીતે રમ્ય લાગી શકે?

ઘાતકી સ્વરૂપો

પરંતુ એપાર્ટહેડનાં કેટલાંક સ્વરૂપો એટલાં ઘાતકી છે, કે તેને મશ્કરીમાં ઉડાવી દઇ શકાય તેમ નથી. જુની સાઉથ આફ્રીકન પાર્ટીની અને પાછળ થી યુનાઇટેડ પાર્ટીની લોકોના ચાલુ હકોને દરકત નહિ કરવાની કહેવાતી નીતી નીચે બે વસ્તુઓ બની હતી. એક એ કે, દેશના અનેક ભાગોમાં જુના વખતથી ચાલતાં આવેલાં રીઝર્વો (ઇલાયદા લતાઓ)ની બહાર આફ્રીકનો ને જમીનો ખરીદવા દેવામાં આવી હતી. આ જમીનોમાં રીઝર્વો માં કરી શકતા હતા તે કરતાં વધારે મોટી અભિલાષાઓથી તેઓ ખેતી કરવા લાગ્યા હતા અને નાના નાના વેપારો ખોલી બેઠા હતા અને પોતાના ગોરા પડોશીઓને ઉપયોગી એવા બીજા ધંધા પણ કરી રહ્યા હતા.

બીજું એ બન્યું હતું કે, હીંદીઓને શહેરોમાં વેપારો સ્થાપવા દેવામાં આવ્યા હતા; તેમાંના કેટલાક આજે મોટા બની ગયા છે અને કેટલાક નાના પાયાપર ચાલી રહ્યા છે. આ વસ્તુઓ કાયદાની હેઠળ અને કાયદા ની રૂએ થઇ હતી; સૌ કોઇ જોઇ શકે તેમ ખુલ્લી રીતે થઇ હતી. જમીનદારોએ કાયદેસર અને તેના અંકુશ હેઠળ પોતાના વેપારો વધાર્યા, ઘરો બાંધ્યાં, પોતાની પ્રવૃત્તિઓ વધારી.

નાટાલના એક શહેરની મ્યુનીસી-પાલીટીને પોતાના એક કામમાં નુકસાની થવાથી તે ભરવાને કેટલાક જમીનના ટુકડાઓ આફ્રીકનોને વેચ્યા હતા. એ ટુકડાઓપર આફ્રીકનોએ પોતાના ઘરો બાંધ્યાં અને નાના વેપારો સ્થાપ્યા અને એ ધંધા પોતાને તેમજ પોતાના ગોરા પડોશીઓને લાભદાયી થઇ પડયા. તેઓના ઘરોમાં સાદાં યુરોપીયન ફરનીચરો છે. પોતાના કુટુમ્બીજનોની છબી અને બ્રાંટીશ રાજકુટુમ્બની પણ છબી છે. પરંતુ સૌથી વધારે કીમતી તો જમીન ખરીદીનું ખતપત્ર છે જેમાં એ જમીનનું પોતાને વેચાણ. થએલું

હોવાની નોંધ છે અને એ જમીન તેની છે એવી બાંહેધરીની તેમાં ખાત્રી આપવામાં આવી છે.

ત્રીસ માઇલ દુર

આ ખાસ શહેર, જેનો હું અહિ ઉલ્લેખ કરી રહ્યો છું, તેમાં વસી રહેલા આફ્રીકનો પ્રત્યે હમણાના વર્ષોમાં એટલી ધૃણા ઉત્પન્ન થઇ રહી છે અને તેઓની હાજરી એટલી અસહ્ય થઇ પડી છે કે તેઓને ત્યાંથી ખસેડવામાં આવનાર છે. અને તે પણ એક, બે કે પાંચ માઇલ દુર નહિ પરંતુ ત્રીસ માઇલ દુર બીજાં એક શહેરથી ૧૪ માઇલપર આવેલાં સ્થળે, જ્યાં એવો વેપાર કે ધંધો ચલાવી શકવાની તેને કશી ખાત્રી પણ આપવામાં આવી નથી. વેચાણના ખતપત્રમાં સ્થાપિત થએલો જુનો હક–લોકશાહી જેટલો જુનો હક, જે હકમાં કહેવાતો પશ્ચિમ સુધારો ઓતપ્રોત છે, જે હક માણસને ગૌરવ અને દરજ્જો આપનારો છે, જે, સત્તાધીશો પોતાની ઇચ્છામાં આવે તેમ અને ત્યારે ગમે ત્યાં ખસેડી શકે તેવું એક જાનવર કે જડ વસ્તુ નથી પણ જીવંત મનુષ્ય છે, તેની સાક્ષી આપનારો છે, જેના મર્મ સ્થળોમાં જખમ કરતાં સત્તાધીશો પણ સંકોચાય છે, જેમાં પોતે પોતાની મુનસુફીમાં આવે તેને પ્રવેશ કરવા દઇ અને મુનસુફીમાં આવે તેને બહાર રાખી શકે છે, એક ખાનગી વસ્તુ, જે તેની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવતાં તેનું આખું મનુષ્યત્વ જતું રહે છે, તે તેની પાસેથી લઇ લેવામાં આવી રહ્યું છે. પશ્ચિમ સુધારો જ્યારે કોઇ માણસને આ હકથી વંચિત રાખે છે ત્યારે તે જાતે પણ તેનાથી વંચિત રહે છે; પોતાની હસ્તી ટકાવી રાખવાને જ્યારે તે બીજાને એ હકથી વંચિત રાખવા જાય છે ત્યારે હકીકતમાં તે પોતાની જાતનોજ નાશ કરે છે; જ્યારે તે મનુષ્યોને જખમ કરે છે, જેમ આ દેશમાં હજારોને વિષે કરવામાં આવેલું છે, ત્યારે તે પોતાની જાતનેજ મરણતોલ જખમ કરી રહ્યો છે.

ઘરધણીઓ સાથે મુલાકાત

આમાંના કેટલાક ઘરધણીઓ સાથે મેં વાતચીત કરી હતી. કેટલાકના આ ઝઝુમી રહેલી આફતથી દિલ તુટી ગયા છે. કેટલાક આવું અર્થથી ભરેલું કીમતી દસ્તાવેજ કશા અર્થ વગરનું થઇ પડે એ વસ્તુ માની શકતા નથી. એક ઘરધણી, જેનું વેચાણનું ખત ૧૯૧૩ની સાલનું છે, તેણે કહ્યું કે, "આ ખત મને દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારે આપેલું હતું, હવે દક્ષિણ આફ્રીકાની સરકાર તે મારી પાસેથી પાછું લઇ લેનાર છે."

તેઓને ત્યાંથી જરૂર કાઢવાના છે એમ તેઓને કહેવામાં આવ્યું છે. પરંતુ ક્યારે એ કોઇ કહી શકતું નથી. કદાચ બે વર્ષે કે ચાર કે પાંચ વર્ષે. દરમીયાનમાં કોઇથી પોતાના મકાનમાં ઉમેરો ન કરી શકાય, કે ન નવું મકાન બાંધી શકાય, કે ન નવા સ્થળમાં વસવાટ કરવાને પરવાનો મેળવી શકાય. કે મતલબમાં, ન કશું કરી શકાય. બે વર્ષપર એક દુકાનનું મકાન બંધાયું હતું. અને એ મકાનના માલીકથી તેને માટે લાયસેન્સ મેળવી શકાયું નથી. એ મકાન, જેમાં એક ગરીબ માણસની સેંકડો પાઉન્ડની કમાઇ ખપી ગએલી છે, એ આજે ખાલી પડેલું છે. એ નાણા શી રીતે પાછા મેળવી શકાશે, કે તેમાંથી કેટલાં પાછા મેળવી શકાશે કે કંઇ પણ મેળવી શકાશે કે કેમ એ કોઇ જાણી શકતું નથી. તેનું આખું જીવન સ્થગિત થઇ ગયું છે.

શરમ ભરેલું

કોઇ પણ સરકારથી આવું કેમ થઇજ શકે? જે સરકાર આવી વસ્તુ થવા દેતી હોય તેનાથી એમ શી રીતે કહી શકાય કે એપાર્ટહેડ ન્યાયી છે. આવાં અનિષ્ટમાંથી કંઇ પણ પરિણામ આવશે એવી ભ્રમણામાં લોકોથી શી રીતે રહી શકાય? કોઇથી પણ એમ શી રીતે કહી શકાય કે ઇશ્વરેચ્છાને આધીન થઇને આ વસ્તુ કરવામાં આવી છે? મારી સમજમાં એ આવી શકતું નથી. હું માત્ર એટલું જ જાણું છું કે એ શરમ ભરેલું છે. પરંતુ એટલું તો હું અહીંથી પોકારીને કહી શકું છું કે દક્ષિણ આફ્રીકાની લીબરલ પાર્ટી આવા અન્યાયી કૃત્યોને તદ્દન વખોડી કાઢે છે અને પાર્લામેન્ટના જે કાયદાઓ હેઠળ આવાં અન્યાયો કરી શકાય છે એ કાયદાઓને વખોડી કાઢે છે. પરંતુ એથી પણ આગળ વધીને તે કહે છે, કે વધારે લોકો જો પોતાની આંખો ઉઘાડી શકે અને જોઇ શકે કે એપાર્ટહેડના કાયદાથી લોકોને ઇલાયદા કરવાની આખી પ્રથાજ વખોડી કાઢવા જેવી છે તો કેટલું સારૂં થાય? કારણ ન્યાયને નામે એપાર્ટહેડથી જો આજ કરી શકતું હોય તો એવા ન્યાય સાથે કોઇ પણ આબરૂદાર પુરૂષ કે સ્ત્રીથી કશો સંબંધ રાખીજ કેમ શકાય.?

હીંદીઓના વેપાર સંબંધી સ્થિતિ

હીંદીઓના વેપાર સંબંધી સ્થિતિ પણ એટલીજ શરમભરેલી છે. ડરબન સંબંધી દરખાસ્તો હું જાણતો નથી. પરંતુ હું આશા રાખું છું કે એ મહાન શહેર પ્રસ્તુત સ્થિતિમાં જેમ બને તેમ ઓછું માથું મારશે અને નાટાલ અને ટ્રાન્સવાલના કેટલાંક અન્ય શહેરોમાં સુચવાઇ રહી છે તેવી ખાનાખરાબી નહિ થવા દે.

આમાંના કેટલાંક શહેરોનો ઇરાદો હીંદી વેપારીઓને શહેરની બહાર લત્તાઓથી એટલા દુર કાઢવાનો છે કે તેઓનો વેપાર સદંતર પડી ભાગે. અને હું એ પણ આશા રાખું છું કે લેન્ડ ટેન્યોર બોર્ડ આ અન્યાયી સુચનાઓનો વિરોધ કરશે અને આપણા દેશની આબરૂપર પડતા વધુ પ્રહાર અટકાવશે.

લીબરલીઝમ

આપની સમક્ષ હું જે વિચારો રજુ કરી રહ્યો છું તે જેને લીબરલીઝમ (ઉદારમતવાદ) કહેવામાં આવે છે તેના છે. ઘણા લોકો લીબરલીઝમ નામને જ તિરસ્કારયુકત ગણે છે. આ વિચારો જો તિરસ્કારયુકત હોય તો ભલે અમને પણ તિરસ્કારયુકત ગણી કાઢવામાં આવે. અમને એવા નહિ ગણવામાં આવે તો અમને તિરસ્કારયુકત લાગશે. આ વિચારો જો લાગણીની કોમળતા સુચવનારા હોય તો માનવ લાગણીનું એ સારામાં સારૂં સ્વરૂપ બતાવે છે. આપણા હીંદીઓએ પોતાનાં જીવન અને પોતાના બાળકોનાં જીવન એવા એક દુર દેશને સલામતી માટે સુપ્રત કર્યાં છે કે જે દેશને તેઓએ, પોતાનો સ્વિકારેલો છે. તેઓનું વતન અહિજ છે અને મહેનત મજુરી અને ઉદ્યમથી તેઓ બીજાના જેટલીજ પ્રમાણિકતાથી પોતાના દેશને આબાદ બનાવી રહ્યા છે. બીજાના જેટલાજ તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના એક ભાગ છે.

દક્ષિણ આફ્રીકાના ગોરા વતનીઓ પોતાના દેશબંધુઓપર ગ્રુપ એરીયાઝ અને અન્ય કાયદાઓના પડી રહેલા હંથોડાના માર તરફ કેમ દુર્લક્ષ બતાવી રહ્યા છે? આ સરકારની સત્તાથી તેઓ એટલા ભ્રમિત થઇ ગયા છે, બીજાઓ સાથે રહેવાના સવાલથી તેઓ એટલા ખળભળી ગયા છે કે ખરો ઉકેલ શોધવાને બદલે ફરજીયાત ઇલાયદાપણાના ખોટા ઉકેલને તેઓ સંમત થયા છે અને એ ખોટા ઉકેલથી આવી પડનારા દુઃખો અને તકલીફો તરફ પોતાના આંખ, કાન અને મન અને હૃદયો તેઓએ બંધ કરી દીધાં છે. આ ફરજીયાત ઇલાયદાપણાના સવાલ તરફ વર્તવાની માનભરેલી રીત એકજ છે અને તે એ કે આપણા સમાજમાંથી અને આપણા હૃદય અને મનમાંથી તેને સદંતર બાતલ કરી નાખવું.

દક્ષિણ આફ્રિકાના લીબરલો (ઉદારમતવાદીઓ) કેટલીક વાર આ લડતને નકામી અને નિષ્ફળ જનારી ગણી કાઢવાની વૃત્તિ ધરાવે છે. તેમ હોય તો આપણું પોતાનું પણ આવી બનેલું છે. કેટલીક વાર જાતીય કલહને આપણા એક કાયમના અનિવાર્ય ભાવિ તરીકે ગણી કાઢવાની આપણે વૃત્તિ ધરાવીએ છીએ. તેમ હોય તો આપણે આલબર્ટ શ્વાઇટઝરની શીખામણ સ્વિકારવી જોઇએ. તેમણે કહ્યું હતું કે કંઇ પણ જાણવાની બાબતોમાં તે નિરાશાવાદી હતો અને કંઇ પણ કરવાની બાબતોમાં તે આશાવાદી હતા. આપણે રાજકીય બળ બીજાં કરતાં ઓછું ધરાવતા હશું; પરંતુ ન્યાય અને નીતીનું બળ ધરાવીએ છીએ. અને માનવીના લાંબા ઇતિહાસમાં તે ઘણીવાર એક બંધનમાંથી બીજાં બંધનમાં પડી જાય છે, ઘણીવાર ભય અને દ્વેશનો ગુલામ બની જાય છે, છતાં ન્યાય અને નીતી તેના પોતાનાજ બળપર નભી રહે છે. ખરા ધર્મીષ્ટ માણસને માટે તે દૈવી બળ થઇ પડે છે.

યુનાઇટેડ પાર્ટી સાથે જોડાવાની શરતો

સરકાર વિરૂદ્ધની કોઇ પણ અન્ય પાર્ટીઓનો અહિ કશો ઉલ્લેખ કરવાનું મેં ધાર્યું નહોતું. પરંતુ ગઇ કાલે પીટરમેરીટઝબર્ગમાં ભાષણ કરતાં મી. સ્ટ્રાઉસે નાની નાની પાર્ટીઓપર પ્રહાર કર્યો હતો અને આપણને સૌને યુનાઇટેડ પાર્ટીમાં જોડાઇ જવા કહ્યું હતું. આપણાથી બની શકે તો આપણે જરૂર જોડાઇ જઇએ. આપણા દેશને કલંકિત કરી રહેલા અન્યાયો સામે જો યુનાઇટેડ પાર્ટી પોકાર કરે, ફરજીયાત ઇલાયદાપણાના અન્યાય સામે પોકાર કરે અને અવાજ વગરના લોકો પાસેથી જે હકો બેપરવાઇથી છીનવી લેવામાં આવી રહ્યા છે તેનું રક્ષણ કરવાની જો તે આપણ સૌને હાકલ કરે, અને દક્ષિણ આફ્રિકાના આફ્રીકનો, હીંદીઓ અને કલર્ડોને યુનાઇટેડ પાર્ટી માનવીયતાના મુલ્યોના સહ-સંરક્ષકો તરીકે સ્વિકારવા તઇયાર હોય તો આપણે આવતી કાલે તેની સાથે જોડાવા તઇયાર થઇ. પરંતુ એ સઘળું તે એટલી સાવચેતીથી અને સ્વાર્થ દ્રષ્ટિથી કરે છે કે આપણે જોડાઇ શકતા નથી. એક સમય એવો આવે છે કે જ્યારે સત્ય અને ન્યાયનો આપણે સૌએ પક્ષ લેવોજ પડે છે અને સ્વાર્થથી સંતોષ પામીને બેસી રહી શકતા નથી. આપણો માર્ગ જોખમ ભરેલો છે એ વિષે અમને કશી શંકા નથી. આજે એક પણ એવો માર્ગ નથી કે જે જોખમ ભરેલો નથી. પરંતુ બે જોખમ ભરેલા માર્ગોમાં કયો ન્યાયી અને કયો અન્યાયી છે એ વિષે કોઇ પણ આબરૂદાર માણસને શંકાશીલ રહેવું નહિ પોષાય.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બજારમાં ત્યા સોસાયટીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુકત વ્યાજ) ખરીદવા લખોઃ

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ.
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.
બાળા સાહેબની હવેલી,
Navsari, Bombay, India.

લીબરલ પાર્ટીની કોંગ્રેસે પસાર કરેલા ઠરાવો

મેરીટઝબર્ગમાં ગયા રવીવારે મળેલી લીબરલ પાર્ટીની કોંગ્રેસે નીચે પ્રમાણે ઠરાવો પસાર કર્યા હતા

(૧) થોડા વખત પર પોલીસે પાડેલા દરોડાને કોંગ્રેસે લોકોની છુટથી બોલવાની અને છુટથી અરસપરસ મળવાની સ્વતંત્રતામાં દખલ કરનારા તરીકે વખોડી કાઢયા હતા અને સરકારની એ રીતને ધમકીથી રાજ્ય ચલાવવાની પ્રથા તરીકે આલેખી હતી.

(૨) કલર્ડોને બીજા લોકોથી જુદા ઓળખાવવાને કંઇ પણ આધાર નહિ હોઇ પોપ્યુલેશન રેજીસ્ટ્રેશન એક્ટની રૂએ કલર્ડોને આપ ખુદીથી જુદા પાડવાનું પગલું છોડી દેવા કોંગ્રેસે સરકારને માગણી કરી હતી.

(૩) લોકોને એક સ્થળેથી બીજા સ્થળે ફરજીયાત ખસેડવાની સત્તા આપનારા ગ્રુપ એરીયાઝ અને નેટીવ અરબન એરીયાઝ એક્ટો તેમજ અન્ય કાયદા સામેનો પોતાનો સખત વિરોધ કોંગ્રેસે પુનઃ દર્શાવ્યો અને એ રીતે લોકોને ખસેડવાનાં સઘળાં પરિણામોની

સુધારો

તા. ૯–૯–૫૫ના ઇ.ઓ.માં પ્રગટ થયેલ શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજના ચુંટાએલા કમિટિ સભ્યોની નામાવલિમાં એક નામ રહી ગયું હતું. તે સભ્ય શ્રી ગોવીંદભાઇ નાથુભાઇ છે.

સંપુર્ણ તપાસ કરી તે જાહેર કરવા લીબરલ પાર્ટીની પ્રાંતિક એક્ઝેક્યુટીવ કમીટીને કોંગ્રેસે સુચના કરી હતી.

(૪) કોંગ્રેસે ઠરાવ્યું કે ગ્રુપ એરીયાઝ ડીવેલપમેન્ટ એક્ટના પરિણામોની લીબરલ પાર્ટીએ તપાસ કરવી અને જાહેર પ્રજાને તેથી વાકેફ કરવાને ઘટતાં પગલાં લેવાં.

(૫) રીપબ્લીકના સવાલનો સરકાર તરફથી વખતોવખત ઉલ્લેખ થએલો હોવાથી કોંગ્રેસે પોતાનો મત પુનઃ દર્શાવ્યો હતો કે, જાતી કે વર્ણના ભેદ પાડ્યા સિવાય સઘળા પુખ્ત વયના લોકોની બહુમતીની આ બાબતમાં પુરેપુરી ઇચ્છા જાણ્યા વિના રીપબ્લીક હસ્તિમાં આવી શકશે નહિ.

(૬) કોંગ્રેસે ઠરાવ કર્યો કે ભિન્ન જાતિઓ વચ્ચેના સંબંધમાં સભ્યતા કઇ રીતે દાખલ કરી શકાય તેની લીબરલ પાર્ટીએ તપાસ કરવી.

(૭) બ્લેકસેશ (કાળા પટ્ટા) વાળી બાઈઓની પ્રવૃત્તિની પ્રશંસા કરનારો કોંગ્રેસે ઠરાવ પસાર કર્યો હતો.

(૮) કોંગ્રેસે ઠરાવ કર્યો કે એપાર્ટહેડના આર્થીક પરિણામોની લીબરલ પાર્ટીએ તપાસ કરવી.

(૯) યુનીફોર્મ પહેરેલા પોલીસોની ઓળખ માટે નંબરો રાખવામાં આવેલા હોય છે તે કાઢી નાખવાનો સરકાર વિચાર કરી રહી છે એ સરકારના પગલાં પ્રત્યે કોંગ્રેસે ગંભીર ચિંતા દર્શાવી અને જણાવ્યું કે આમ કરવાથી વ્યકિતગત પોલીસ તરફથી થતાં ખોટાં કૃત્યોની અધિકારીઓને જાણ કરવામાં ઘણી મુશીબત નડશે. "હમણામાં બની ગયેલા કોર્ટ કેસો પોલીસને સહેલાઇથી પારખી શકાય તેવાં ચિન્હો રાખવાની વધારે અગત્ય સુચવનારા છે." અને તેથી કોંગ્રેસે સરકારને પોતાના નિર્ણયનો ફરી વિચાર કરવા માગણી કરનારો ઠરાવ કર્યો હતો.

(૧૦) પ્રદેશીય સેગ્રેગેશનના સિદ્ધાંત સામેનો પોતાનો વિરોધ કોંગ્રેસે પુનઃ જાહેર કર્યો અને જણાવ્યું કે "એ સિદ્ધાંત જ્યાં સુધી પ્રચલિત રહે ત્યાં સુધી ઝુલુલેન્ડમાં સરકારી જમીનનું યુરોપીયન ફારમરોને વેચાણ કરવા સામે કોંગ્રેસ વિરોધ કરે છે અને સરકારને વિનંતિ કરે છે કે, "એ લત્તાઓનો આફ્રિકન ફારમરોની જમીનની જરૂરીયાતો પુરી પાડવામાં ઉપયોગ કરવામાં આવે અને તેઓને ખેતી તાલીમ મેળવવાની તક આપવામાં આવે અને તેમ કરી ૧૯૩૬માં જનરલ હર્ટઝોગ તરફથી આફ્રિકનોને આપવામાં આવેલાં વચનનું કંઇક અંશે પાલન કરવામાં આવે."

(૧૧) બીન ગોરા શિક્ષકોને મળેલાં કોસ્ટ ઓફ લીવીંગ એલાવન્સનો કેટલોક ભાગ તેઓના પગારમાં ભેળવી દેવાના ચાલુ વર્ષમાં પ્રાંતિક સરકાર તરફથી લેવામાં આવેલાં પગલાંની પ્રશંસા કરવા સાથે કોંગ્રેસે પ્રાંતિક સરકારને માગણી કરી છે કે ટીચર્સ સેલરીઝ ઇન્કવાયરી કમીશને ૧૯૪૪માં કરેલી ભલામણો, કે હીંદી અને કલર્ડ શિક્ષકોને, તેઓના જેટલીજ લાયકાત ધરાવનારા યુરોપીયન શિક્ષકોને મળતા પગારના ૭૦ ટકા પગારો મળવા જોઇએ, તેનો તુરતજ અમલ કરવામાં આવે. અને તેને સમાન લાયકાત ધરાવનાર શિક્ષકોને સમાન પગાર આપવાની દિશાએ લેવાયેલાં પ્રથમ પગલાં તરીકે ગણવામાં આવે.

(૧૨) નાટાલમાં હીંદી છોકરાંઓની મોટી સંખ્યાને માટે નિશાળોની સગવડ નહિ હોવાથી કોંગ્રેસે, ઇન્ડિઅન એજ્યુકેશન કમીટીની ભલામણ, કે સરકારી મદદ મળતી (એડેડ) નિશાળોને બીલ્ડીંગ અને ઇક્વીપમેન્ટની આપવામાં આવતી ગ્રાન્ટ ૫૦ ને બદલે ૭૫ ટકા કરવી જોઇએ, તેને સ્વિકારવાની પોતાની માગણી પુનઃસ્થાપિત કરી હતી અને એ પગલાંને પ્રાંતના સઘળા હીંદી છોકરાંઓને મફત અને ફરજીયાત શિક્ષણ પુરૂં પાડવાની દિશાએ લેવાએલાં પ્રથમ પગલાં તરીકે ગણવામાં આવે એવી માગણી કરી હતી.

નોંધ અને સમાચાર

૪૦૩માં પાનાનું અનુસંધાન)

જણાવ્યું છે કે ઓલીંપીક રમતોમાંથી વર્ણ, ધર્મ કે રાજનીતીના કારણે કોઇ પણ દેશ કે વ્યકિતને બાતલ રાખી નહિ શકાય, તેમ છતાં પણ દક્ષિણ આફ્રિકાની નેશનલ ઓલીંપીક કમીટીએ આવું પગલું લીધું છે.

ઠંડી પડી ગએલી બ્રીટીશ લેબર પાર્ટી

બ્રીટીશ લેબર પાર્ટીએ થોડા વખત પર જાહેર કર્યું હતું કે તેની આવતી કોન્ફરન્સમાં દક્ષિણ આફ્રીકાના વર્ણભેદને વખોડી કાઢનારા સખત ઠરાવો આવવાના હતા, અને દક્ષિણ આફ્રીકાને કોમનવેલ્થમાંથી બાતલ કરવાની માગણી થવાની હતી. એ ઠરાવો હવે પડતા મુકવામાં આવનાર છે કારણ પાર્ટીના નેતાઓ માને છે કે દક્ષિણ આફ્રીકાની નીતીઓનો વિરોધ કરવાથી લાભ કરતાં હાની વધારે થવા સંભવ છે અને કોમનવેલ્થના અન્ય દેશો તેથી દુભાવા સંભવ છે.

અમારે સખેદ કહેવું જોઇએ કે કોઇને માઠું લાગી જાય તેટલા ખાતર સત્ય અને ન્યાયનો ભોગ આપી દેવો એ સુખદ વસ્તુ નહિ ગણાય.

આપણી રોજની પ્રાર્થના

સાયંકાળની પ્રાર્થના

(ગતાંકથી ચાલુ)

કોણ અમોને રાતે
મીઠી નીંદ મહી પોઢાડે—
તેજ વિણ દેવા કોણ
અમોને મધુરે સાદ જગાડે.–
કોટી કોટી ઉપકારો તારા
કઈ વાણીમાં ગાવું
આંખો મીચી તને વિતા
હું મુજ હૈય પથરાવું.

રાતના સુતા પહેલાં બાળકો પાસે આ પ્રાર્થના બોલાવી સુવાડવાની ટેવ પાડવી જોઇએ. અર્થ ઘણો સાદો છે.

—અધુરૂં.

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩–૬.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban; Natal.

સુશોભિત રંગબેરંગી અભિનંદન પત્રિકાઓ

ધાર્મીક, દેવ દેવીઓના ચીત્ર વાળાં કાર્ડ

(૧) શ્રી સરસ્વતીજી, શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન, શ્રી રામચંદ્રજી અને સીતા	શી. ૪–૦ ડઝન
(૨) ધાર્મીક ચિત્રો પોસ્ટ કાર્ડ સાઇઝ	શી ૧૫–૦ ડઝન
(૩) હીંદના નેતાઓ પોસ્ટકાર્ડ સાઇઝ	શી. ૧૫–૦ ડઝન
(૪) ટેકનીકલર સાઉથ આફ્રિકન પીકચર કાર્ડ	શી. ૧૨–૬ ડઝન
(૫) ટેકનીકલર સાઉથ આફ્રીકન પીકચર કાર્ડ (નાના)	શી ૬–૬ ડઝન
(૬) અભિનંદન ચેક બુક	શી. ૧–૭.

GANDHI TRADING STORE

P.O. Box 242

DURBAN.

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ, તા. ૯–૧૦–૫૫.

રાજ્ય પુનર્ઘટના પંચનો હેવાલ

રાજ્ય પુનર્ઘટના પંચનો હેવાલ જેની આતુરતા પુર્વક રાહ જોવાતી હતી, તે પ્રકટ થઇ ચુકયો છે. મેં મારા અગાઉના સંદેશામાં જણાવ્યા પ્રમાણે પંચે હાલના મુંબઇ રાજ્યમાંથી કર્ણાટકી વિસ્તારો બાદ કરીને તેમાં કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર અને હૈદ્રાબાદનો મરાઠાવાડા વિસ્તાર ઉમેરીને નવું દ્વીભાષી રાજ્ય રચવાની હિમાયત કરી છે: આમ મુંબઇ રાજ્ય વસતિ તથા વિસ્તારની દ્રષ્ટિએ ભારતનું બીજા નંબરનું મોટામાં મોટું રાજ્ય બનશે. વિસ્તારમાં સૌથી મોટું રાજ્ય ભોપાલ, મધ્ય ભારત, વિન્ધ્ય પ્રદેશ જોડીને મધ્ય પ્રદેશનું બનેલું હશે. તેનો વિસ્તાર ૧,૭૦,૦૦૦ માઇલનો હશે પણ વસતિ પ્રમાણમાં ઓછી–૨૬૦ લાખની હશે. સૌથી વધુ વસતિ વાળા (૬૩૦ લાખ) રાજ્ય તરીકે ઉત્તર પ્રદેશ ચાલુ રહેશે. નવા મુંબઇ રાજ્યનો વિસ્તાર ૧૫૧૩૬૦ ચો. માઇલનો અને વસતિ ૪૦૨ લાખ ઉપર હશે. નિઝામ હૈદ્રાબાદના બે તાલુકા કર્ણાટક સાથે મેળવી દેવાશે. અને બાકીનો તેલંગણ વિસ્તાર અલગ રાજ્ય તરીકે ઓછામાં ઓછું પાંચ વર્ષ રહેશે અને તે હૈદ્રાબાદ તરીકે ઓળખાશે. આમ વાસ્તવિક રીતે જોતાં નિઝામ હૈદ્રાબાદનું વિસર્જન થશે અને પાંચ વરસ પછી તો તેનું નામ પણ નહિ રહે. પંચે રાજપ્રમુખોનો દરજ્જો નાબુદ કરવાની પણ ભલામણ કરી છે. મુંબઈ ઉપરાંત પંજાબને પણ દ્વીભાષી રાજ્ય બનાવવાની પંચે હિમાયત કરી છે. પંજાબ, પેપ્સુ–અને હિમાચલ પ્રદેશના જોડાણ દ્વારા મહા પંજાબ રચાશે. આ નવા સંઘમાં શિખોની વસતિ માત્ર ૩૨ ટકા હશે. એટલે તેઓ મહા પંજાબનો સખત વિરોધ કરી રહ્યા છે. પરંતુ હાલમાં પંજાબ અને પેપ્સુ ભયંકર પુરમાં સપડાયેલા હોવાથી ત્યાં કાંઇ ખાસ ધાંધલ થવા પામી નથી.

ગુજરાતનો દાવો

ગુજરાતે રાજસ્થાન સાથે જોડવામાં આવેલા ડુંગરપુર, વાંસવાડા વગેરે પ્રદેશ માટે દાવો કર્યો હતો. પરંતુ પંચે તેનો સ્વીકાર કર્યો નથી. ઉલટાનું આબુ જે ગુજરાત સાથે જોડાયેલું હતું તેને રાજસ્થાન સાથે જોડી દેવાની ભલામણ કરી છે. બીજી બાજુએ મધ્ય પ્રદેશના આઠ મરાઠી ભાષી જીલ્લાઓને છુટા પાડીને તેનું નવું "મહાવિદર્ભ" રાજ્ય રચવાની હિમાયત કરી છે. આ નવા રાજ્યનું પાટનગર નાગપુર ખાતે રહેશે. પંચે 'ક' વર્ગના કચ્છ જેવા રાજ્યોને નાબુદ કરી પડોશી રાજ્યો સાથે જોડી દેવાનું કહ્યું છે. પંચની ભલામણને પરિણામે ભારતમાં હાલ જે ૨૭ રાજ્યો છે તેની જગ્યાએ માત્ર ૧૬ રાજ્યોજ રહેશે. આમાં સૌથી નાનું રાજ્ય મહાવિદર્ભનું રહેશે.

મુંબઇ

ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છે મહા ગુજરાતની રચનાની માગણી કરવાને બદલે મુંબઇનું દ્વીભાષી રાજ્ય રચવાની માગણી કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે, જો સંયુકત મહારાષ્ટ્રની રચના કરવામાં આવે તો મુંબઇ શહેરનું અલગ રાજ્ય બનાવવું જોઇએ. આની સામે મરાઠી નેતાઓએ મુંબઈ શહેર સાથે મુંબઈ રાજ્યના મરાઠી વિસ્તાર મધ્ય પ્રદેશ અને હૈદ્રાબાદના મરાઠા વિસ્તારને જોડી દઇને સંયુક્ત મહારાષ્ટ્ર રચવાની માગણી કરી હતી. મુંબઇ શહેરના વેપારી અને ઉદ્યોગપતિઓની સમિતિ તથા મુંબઇ પ્રદેશ કોંગ્રેસ સમિતિએ મુંબઇ શહેરનું અલગ રાજ્ય રચવાની માગણી કરતાં તેને કોઇ ભાષાવાર રાજ્ય સાથે જોડવામાં આવતાં શહેરના વેપાર-ધંધાને નુકસાન પહોંચશે અને તેની સમગ્ર દેશના વેપાર ધંધા પર અસર થશે. પંચ પોતાના હેવાલમાં જણાવે છે કે, મુંબઇ ભારતનું મોટામાં મોટું અને બહુભાષી શહેર છે એટલુંજ નહિ પણ તે ભારતના વેપાર–ધંધાના કેન્દ્ર સમાન છે. આ મહાન શહેરના બહુવિધ જીવન અને પ્રવૃત્તિને નુકસાન પહોંચાડે તેવી ભલામણ અમે કરી શકીએ નહિ. તેને અમે કોઇ પણ એક ભાષાવાર રાજ્ય સાથે જોડી શકીએ નહિ. એમ કરતાં તેની સ્થિતિ ઝડપભેર બગડવાનો સંભવ છે. મુંબઇ શહેરમાં મરાઠી વસતિ ૪૩.૬ ટકા છે. એટલે તેની મદ્રાસ કે કલકત્તા સાથે સરખામણી થઇ શકે તેમ નથી કેમકે એ બંને શહેરોમાં મદ્રાસી અને બંગાળી વસતિનું પ્રમાણ ૬૬ ટકા ઉપરાંત છે. મુંબઇ શહેરનું અલગ રાજ્ય રચવાનું શકય નથી અને ઇચ્છનીય પણ નથી અને જો મુંબઇને સંયુકત મહારાષ્ટ્ર સાથે જોડવામાં આવે અને ગુજરાતથી સ્વતંત્ર કરવામાં આવે તો પણ મુંબઇનો વિકાસ રૂંધાય અને તેના ઉદ્યોગ–ધંધાને નુકસાન પહોંચે. બાજુ મુંબઇની વધારાની આવક પર ગુજરાત અને મહારાષ્ટ્ર બંનેનો આધાર છે. આવી વધારાની આવક રૂ. ૧૨ કરોડ જેટલી થવા જાય છે અને સમય જતાં મુંબઇ શહેરની આ વધારાની આવકમાં વધારો થવાનો સંભવ છે. આમ જો મુંબઇ શહેરને સ્વતંત્ર બનાવવામાં આવે તો મહારાષ્ટ્રને રૂ. ૬ કરોડની અને ગુજરાતને અઢી કરોડની ખાધ પડે. એટલે તેને આ બંને વિસ્તારોથી છુટું પાડવાનું યોગ્ય નથી. મુંબઇ શહેરની આવકને આ બંને વિસ્તારોને વહેંચવાનો બીજો કોઇ સરળ માર્ગ નથી. આ બધી મુશ્કેલીઓ જોતાં અમે ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર અને મુંબઇ શહેરનું દ્વીભાષી રાજ્ય રચવાની અને તેમાં સૌરાષ્ટ્ર કચ્છ અને હૈદ્રાબાદનો મરાઠાવાડા વિસ્તાર ઉમેરી દેવાની ભલામણ કરીએ છીએ

'આવી રીતે નવા રચાયેલા મુંબઇ રાજ્યનો વિસ્તાર ૧,૫૧,૩૬૦ ચોરસ માઇલનો અને વસતિ ૪૦૨ લાખની હશે. અત્યારના મુંબઇ રાજ્યમાં મરાઠાઓની વસતિ ૪૪ ટકા છે. નવા મુંબઇ રાજ્યમાં તેમની વસતિ ૪૮ ટકા જેટલી થશે. નવા મુંબઇ રાજ્યમાં મરાઠાઓની મોટી બહુમતી વાળા જીલ્લાઓની વસતિ ૨૧૩ લાખની થશે. એટલે નવા રાજ્યમાં મરાઠાઓની સ્થિતિ સારી હશે.

ગુજરાતીઓને અસંતોષ

અમારી આ ભલામણથી ગુજરાતીઓને અસંતોષ થવાનો સંભવ છે કેમકે અમે મહા ગુજરાત માટેની માગણીનો અસ્વીકાર કર્યો છે. અમે એમ માનીએ છીએ કે, ગુજરાતનો વગદાર વર્ગ આવા દ્વીભાષી રાજ્યમાં રહેવાને રાજી છે. વધુમાં ગુજરાત પ્રદેશ કોંગ્રેસે અમને ખાતરી આપી છે કે, ગુજરાતની જનતા રાષ્ટ્રહીતને ખાતર પોતાના મહારાષ્ટ્રી ભાઇઓ સાથે એકજ પ્રાંતમાં રહેવાને રાજી છે. આ નવા રાજ્યમા વિકાસની બાબતમા કોઇ વિસ્તાર પ્રત્યે પક્ષપાત ન બતાવાય તે માટે અને બન્ને વિસ્તારો વચ્ચે વિકાસના નાણાની કયારથી વહેંચણી થાય એ માટે એક સંસ્થા રચવાની અમે ભલામણ કરીએ છીએ. બને વિસ્તારોના હિતો જાળવવા માટે પણ ખાસ વ્યવસ્થા કરવાનો અમે આગ્રહ કરીએ છીએ.

તોફાનો થતાં અટકયાં

હું અગાઉ લખી ગયો હતો તેમ પંચની આવી ભલામણને પરિણામે મુંબઇ તથા પંજાબમા તોફાનો થવાનો સંભવ હતો. મુંબઇ શહેરમાં ગુજરાતી વેપારીઓએ લાખોના રકમના વિમા ઉતરાવી લીધા હતા નવા માલની ખરીદી કરી હતી, જેને પરિણામે વેપાર પણ સ્થગિત થઇ ગયા હતા. પરંતુ પંચના હેવાલનું પ્રકાશન સરકારે મોડું કર્યું હતું. આ દરમિયાન દેશના મોટા ભાગના અખબારોએ સાચા સમાચારો મેળવી નકશાઓ સાથે હેવાલ પ્રકટ કરી નાંખ્યા હતા પરિણામે જનતાને તો ખબર પડી ગઇ હતી કે શું આપવાનું હતું. એટલે જ્યારે સરકારે સત્તાવાર રીતે હેવાલ બહાર પાડયો ત્યારે લોકોનો જુસ્સો ઢીલો પડી ગયો હતો. મુંબઇ શહેરમાં તોફાનોને દાબી દેવા માટે સરકારે મોટા પાયા પર તઇયારી કરી હતી. મોટા ભાગના બદમાશોને દમદાટી મારી શહેરની બહાર ધકેલી દીધા હતા. બીજું બધા રાજદ્વારી પક્ષોના મરાઠી નેતાઓએ શહેરમાં શાંતિ જાળવવાની અપીલ કરી હતી કેમકે ગુજરાતીઓ પર હુમલાથી શહેરનો વેપાર–ધંધો ભાંગી જાય તો મરાઠાઓને પણ મોટા પ્રમાણમાં નુકસાન જાય તેમ હતું. આ બધા સંજોગોને લીધે તોફાનો થતાં અટકયાં હતાં.

સત્તા ગુજરાતીઓના હાથમાં

આ હેવાલથી પંજાબના અકાલીઓ, મહારાષ્ટ્રીઓ અને આંધ્ર વાસીઓ સિવાય સૌને સંતોષ થયો છે. ગુજરાતના નેતાઓ પંચની ભલામણ સ્વીકારી લેવાને તઇયાર છે. કેમકે આમ ભલે મરાઠી વિસ્તારોને ધારાસભામાં બાવન ટકા બેઠકો મળતી હોય, પણ રાજ્યમાં શાસન તો પક્ષો દ્વારા ચાલે છે. અત્યારે કોંગ્રેસ પક્ષ સત્તા પર છે અને આવતી ચુંટણીમાં પણ કોંગ્રેસનેજ બહુમતિ મળવાની છે. ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છમાંથી મહારાષ્ટ્રના કરતાં વધુ કોંગ્રેસીઓ ચુંટાઈ આવવાના છે એટલે ધારાસભાના કોંગ્રેસ પક્ષમાં ગુજરાતીઓની બહુમતિ રહેશે એટલે રાજ્યમાં સાચી સત્તા તો ગુજરાતીઓના હાથમાં આવવાની છે. બીજી બાજુએ જો મરાઠાઓ મુંબઇ શહેર માટે જે દાવો કરે છે તે જો છોડી દે તો સંયુકત મહારાષ્ટ્ર રચાય તેની સામે ગુજરાતીઓને જરાય વાંધો નથી. મુંબઇ શહેરને મહારાષ્ટ્રમાં જતું અટકાવવા અને તેમ ન થાય તો મુંબઇ ગુમાવવા માટે પુરતો બદલો મેળવવા ગુજરાતે આવા દ્વીભાષી રાજ્યની માગણી કરી હતી.

મરાઠી નેતાઓ ગુસ્સે થાય છે

શ્રી નેહરૂએ જાહેર કર્યું છે કે, લોકસભા મંજુર કરે તેવી રીતે પંચની ભલામણોનો અમલ થશે. એટલે ગુજરાતી અને મહારાષ્ટ્રી નેતાઓ વચ્ચે વાટાઘાટો અને સમજુતી માટે અવકાશ રહે છે. મરાઠી નેતાઓ પંચની ભલામણથી ખુબ ગુસ્સે થાય છે. પરંતુ તેમનામાં હવે થોડોક મતભેદ પડયો લાગે છે. મહારાષ્ટ્રના કોંગ્રેસી નેતાઓ આખું દ્વીભાષી રાજ્ય પાંચ વરસ પ્રયોગ તરીકે ચલાવવા માટે તઇયાર હોય તેમ લાગે છે. પરંતુ તેઓ રાજ્ય સરકારમાં વધુ સ્થાન મેળવવા માટે સોદા કરવા માગતા

ય તેમ લાગે છે. બીજા મરાઠી નાઓને મુંબઇ શહેર સહિત સંયુક્ત હારાષ્ટ્ર જ જોઇએ છે અને એ માટે ત ચલાવવાને તેઓ તઇયાર થયા . એક-બે દિવસમાં જ મહારાષ્ટ્રના વં રાજદ્વારી પક્ષોની બનેલી સંયુકત હારાષ્ટ્ર પરિષદની બેઠક મળવાની છે ને મરાઠી નેતાઓએ કેવું વલણ લેવું તેઓ નક્કી કરશે. દરમિયાન ડાક દિવસોમાં કોંગ્રેસ કારોબારીની ઠક દિલ્હીમાં મળવાની છે. તેમાં નારા શ્રી મોરારજી દેસાઇ અને એ મયે દિલ્હી જનારા મરાઠી નેતાઓ ચ્ચે આ પ્રશ્ન વિષે દિલ્હીમાં વાટા ટો થશે. હજી જો મહારાષ્ટ્ર મુંબઇ હેર માટેનો દાવો છોડી દેશે તો યુક્ત મહારાષ્ટ્ર અને મહાગુજરાત થવાનો ઘણો સંભવ છે. ભારત રકાર પણ મુંબઇ શહેરને સ્વતંત્ર ખવા ચાહતા હોય તેમ લાગે છે. ાવતા પંદરેક દિવસમાં પરિસ્થિતિ ર્ઇક સ્પષ્ટ થઇ જશે.

ગાંધી જયન્તિ

બીજી અકટોબરે ગાંધી જયંતિની જવણી દેશભરમાં પ્રભાત ફેરીઓ, ધ્વજવંદનો, સમૂહ કાંતણ અને રચના મક કાર્યો દ્વારા થઇ હતી. દિલ્હી ાં વહેલી સવારથી રાષ્ટ્રીય નેતાઓ ને હજારોની સંખ્યામાં નાગરિકોનો વાહ રાજઘાટ ખાતે બાપુની સમાધી રફ વળી રહ્યો હતો. લોકો પોતા ા મુક્તિદાતા રાષ્ટ્રપિતાને વંદના રવા મોટી સંખ્યામાં ઉતરી પડયા તા.

બાપુજીની સમાધીને વિવિધ રંગી ષ્પોથી સુંદર રીતે શણગારવામાં ાવી હતી. દિવસ ભર વાઝડી અને રસાદ ચાલુ હતા. પરિણામે પુષ્પો ી કાર્યકરોએ કરેલી સુંદર ગોઠવણી ખેરાઇ જતી હતી અને પુષ્પો ઉડી જતાં હતાં. થોડી થોડી વારે કાર્ય રો ફરી પુષ્પોને ગોઠવતા હતા. સાંજ ુધી લોકોનો પ્રવાહ અવિરત રીતે સમાધી તરફ વહી રહ્યો હતો. સાંજ ુધીમાં તો બાપુના ભાવિક ભકતોએ ધરેલી પુષ્પ ભેટોનો એક ડુંગર જેવડો ઢગલો થઇ ગયો હતો. સમાધી પર ઉજવણીનો પ્રારંભ સમૂહ પ્રાર્થનાથી થયો હતો. પ્રાર્થના પછી બાપુને પ્રીય એવાં ભજનો ગાવામાં આવ્યાં હતાં. પછી તાળીઓના તાલ સાથે રામધુનની જમાવટ થઇ હતી. રામધૂન પ્રસંગે એવું વાતાવરણ ઉભું થયું હતું કે, જાણે બાપુજી હયાત હોય અને તેમની પ્રાર્થના સભામાં ધુન જામી હોય.

આ પછી એક કલાક સમુહ કાંતણ ચાલ્યું હતું. તેમાં સેંકડો માણસોએ ભાગ લીધો હતો. સમાધીના દ્વારની બહાર એક તંબુમાં ૮૦ કલાક

દુર દુરથી આવેલા સાદા અને સરળ ગ્રામજનો ભકિત ભાવથી બાપુની વંદના કર્યા પછી તેમની સમાધી ની આસપાસ જે ભકિતભાવથી પ્રદ-ક્ષિણા ફરતા હતા તે જોઇને હૃદય ગદ ગદિત થયા વિના રહે નહિ. જાણે પુજ્ય દેવતાની આરાધના ન કરતા હો! સાંજે ફરી રાજઘાટ સમિતિના ઉપક્રમે પ્રાર્થના થઇ હતી. આ સમયે સખત વરસાદ વરસી રહ્યો હતો. આમ છતાં સ્ત્રી-પુરૂષો અને બાળકો સેંકડોની સંખ્યામાં સમાધીની આસ પાસ ઉભા રહીને ઇશ્વરને આરાધી રહ્યા હતા—રામધૂન જમાવી રહ્યા હતા.

મુંબઇનું મણીભુવન

મુંબઇ ગામદેવી પર આવેલા બે માળના "મણીભુવન" નામના મકાન ને બાપુની યાદગારમાં એક રાષ્ટ્રીય સ્મારક તરીકે ખુલ્લું મુકવામાં આવ્યું હતું. બાપુએ આ મકાનમાંથી ઘણી વખત બ્રિટિશ સલ્તનતને શાંતિ ભર્યો પડકાર ફેંક્યા હતા.

ગાંધી સ્મારક નિધિના પ્રમુખ દાદા માવળંકરે મોટી જન મેદનીની હાજરી માં આ સ્મારકની ઉદ્દઘાટન વિધિ કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, ગાંધી સ્મારક નિધિનો એક ઉદ્દેશ મહાત્મા ગાંધીના જીવન અને કાર્ય સાથે સંકળાયેલ સ્થાનોના રક્ષણ અને જાળવણીનો છે. બાપુ સાથે સંબંધ ધરાવવાનું કાર્ય નિધિની શકિત બહાર નું છે. ભાવિ પેઢી પોતાની આંખો વડે જોઇ શકે અને સ્પર્શ વડે મહાત્મા ગાંધીની મહાનતાને અનુભવી શકે એવાં તેમના કેટલાક અવશેષો તથા તેમની સાથે સંકળાયેલાં સ્થાનોને જો આપણે જાળવી ન રાખીએ તો આપણે ભાવિ પેઢીને અન્યાય કર્યો લેખાશે.

મણીભૂવનને સાબરમતિ અને સેવા ગ્રામ આશ્રમો સાથે સરખાવી શકાય તેમ નથી. આમ છતાં પણ તેનું ઘણું મહત્વ છે. ૧૯૧૭થી ૧૯૩૨ સુધી વારંવાર ગાંધીજી આ મકાનમાં રહ્યા હતા. ભારતની પ્રજાની સુષુપ્ત શકિત અને રાષ્ટ્રીય લડતને ઉગ્ર બનાવવા અંગેની ઘણી મહત્વની બેઠકો અહીં મળી હતી અને અહીંથી અપાયેલી ઘણી ચેતવણીઓ અને કરાયેલી જાહે-રાતોએ બ્રીટીશ સલ્તનતમાં ખળભળાટ મચાવ્યો હતો. નિધિએ આ મકાન ખરીદી લીધું છે.

ગોવા જતા અટકાવાયેલા સત્યાગ્રહીઓ

પ્રજા સમાજવાદી જનસંઘ અને હીંદુ મહાસભાએ અગાઉ કરેલી જાહે-રાત પ્રમાણે ગાંધી જયંતિના દિવસે સ્વયંસેવકોની ટુકડીને ગોવા અને દમણ માં સત્યાગ્રહ કરવા સરહદે મોકલી હતી. સરહદ પર આ સ્વયંસેવકોને

દાખલ થવાનો પ્રયાસ કરનાર સ્વયં-સેવકોને પકડીને પાછા બેલગામ લઇ જઇ છોડી મુકયા હતા. જ્યારે દમણ ની સરહદે સ્વયંસેવકો એક દિવસ પોલીસની કોર્ડન આગળ બેસી રહીને થાકીને પાછા ચાલ્યા ગયા હતા. શ્રી નેહરૂએ સાફ જાહેર કર્યું છે કે, સરકારની નીતિનો ભંગ કરીને કોઇને ગોવા નહિ જવા દેવાય. ભારત ગોવા ના પ્રશ્નને યુનોમાં શું કામ લઇ જતું નથી, તેનો જવાબ શ્રી કૃષ્ણમેનને યુનોમાં આપ્યો છે. તેમણે જણાવ્યું છે કે, ગોવા એ ભારતનો આંતરિક પ્રશ્ન છે એટલે તેને યુનો સાથે કાંઇ સંબંધ નથી.

અમારા એજન્ટો

કેપટાઉનમાં: શ્રી. બી. ડી. ચાવડા.
પોર્ટ એલીઝાબેથ: શ્રી રમણ ડાહ્યા.
ઇસ્ટલંડન: એલ. હરી એન્ડ સન્સ
લોરેન્કોમાકર્સ: સુમન્ત રાય વેદાલંકાર.
બુલવાયો: બાલુભાઇ વિઠ્ઠલ, જી. કે ઠકકર.
લુઆંસીયા: એમ. ડી ચાપાનેરીયા.
લીવીંગ્સટન: એચ બી ઓઝા.

ઉપલા ભાઇઓએ 'ઇન્ડિઅન ઓ-પિનિઅન'નું કામ પોતાના પ્રદેશનું માથે લીધું છે. એમના સહકાર માટે અમે આભારી છીએ —તંત્રી ઇ. ઓ.

પંચાગ શી. ૫-૩
(ગુજરાતી પ્રેસના)
તારીખના ઠઠ્ઠા શી. ૨-૯

નુતન વર્ષ પત્રિકા

ધાર્મીક ચિત્રો ફોટાઓ
શી. ૧૨-૦ ડઝન.
ધાર્મીક પોસ્ટ કાર્ડ
શી. ૧૫-૦ ડઝન.

PARBHOO STORES,
6 A Cross St, DURBAN.

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી

સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી ના સેક્રેટરીઓને તા. ૧૬ સપટેમ્બર ૧૯૫૫ની તારીખનું નીચે પ્રમાણે રેકવીઝીશન મળેલું છે:

"સાહેબ,—અમે નીચે સહી કરનાર અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીના મેમ્બરો. સોસાયટીની ઘણા વર્ષોથી મીટીંગ બોલાવવામાં આવેલી નહિ હોવાથી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવા આપનાપર આ રેકવીઝીશન મોકલીએ છીએ. આથી કૃપા કરી નીચેના કામ માટે એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવશો: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકો ની ચુંટણી (૩) નાણાકીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

રેકવીઝીશનપર બીજાઓ ઉપરાંત નીચેનાઓએ સહીઓ કરેલી છે: ડી. પી. દેસાઇ, ટી. મનજી, વી. એન. નાયક, એન. એસ. દેવશી, ડો. કે. મકન મીસ્ત્રી, ગોવન મણી, એમ. કે. લોઢીઆ, જી. સી. કેપીટન, રામચંદ હાસારામ, એમ. એન. જુલા, જે. ટી. જુલા, સી. એન. રાણા.

* *

ઉપલાં રેકવીઝીશન અનુસાર અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીની એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ ડરબન વીકટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં રવીવાર તા. ૨૩ અકટોબર ૧૯૫૫ના રોજ બપોરના અઢી વાગે મળશે.

કામકાજ: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી (૩) નાણા કીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

એન. પી. હરગોવન
જો. મા. સેક્રેટરી.
અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE.

MASTER BROS.
(PTY) LTD.
33 West Street, JOHANNESBURG.
MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

વિવિધ ખબરો

જોહાનીસબર્ગમાં ગાંધી જયંતિ

શ્રી ટ્રા. યુ. પાટીદાર સોસાયટી અને ટ્રા. ભારતીય મહિલા મંડળના સંયુકત આશરા હેઠળ તા. ૩–૧૦–૫૫ થી તા. ૧૧–૧૦–૫૫ સુધી, પાટીદાર હોલમાં રોજ સાંજે ૭–૩૦થી ૯–૦ બાપુજીની ૮૭મી જયંતિ નિમિતે જ્ઞાનયજ્ઞનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો. રોજ પ્રાર્થના, વૈષ્ણવજન ભજન આરતી, રામધૂન ઉપરાંત ગાંધીજીના જીવન સિદ્ધાંતો અંગે એક કલાક શ્રી ઉમિયાશંકર જોખાકર વાંચન–પ્રવચન કરતા હતા. જનતાએ રોજ સારી સંખ્યામાં ભાગ લીધો હતો.

છેલ્લા દિવસે સોસાયટી તરફથી રેંટિયા બારસનો મહોત્સવ રાખવામાં આવ્યો હતો. ભારત શારદા મંદિરના બાળકો અને મહિલા મંડળની બહેનો તરફથી બાપુજીના જીવન અને કાર્યને અનુરૂપ ગીત–ગરબાઓ રજુ થયા હતા. પા. ૨૫૦ ની રકમ એકઠી કરી હતી જે ભારતમાંના દુઃખી અને સંકટગ્રસ્ત ભાઇબેનો માટે વડા પ્રધાનને મોકલી આપવામાં આવશે. પ્રમુખ શ્રી રામભાઇ હાંસજીભાઇ તરફથી મીઠાઈનો પ્રસાદ વહેંચવામાં આવ્યો હતો. મંત્રી શ્રી ડાહ્યાભાઇ ખુશાલભાઇએ કાર્યક્રમમાં સાથ આપનાર તમામ ભાઇબેનોનો હાર્દીક આભાર માન્યો હતો. રાષ્ટ્રગીત, શાંતિપાઠ બાદ પુર્ણાહુતિ થઇ હતી.

હીંદ રેલ સંકટ નિવારણ ફન્ડ

હીંદ રેલ સંકટ નિવારણ ફન્ડમાં મળેલી નીચેની વધુ રકમો સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

	પા.	શી.	પે.
આગલો સરવાળો	૧૧	૧૧	૦
કિન્સટાઉનના હીંદુ ભાઇ બહેનોની સામુહિક આરતી પૈકીના હસ્તક રેવાબેન ગોવીંદજી	૨	૫	૦
સામુહિક આરતી હસ્તક રામભાઇ બી. હેરી.	૩	૩	૦
ડી. રવજી (પ્રીટોરીયા)	૫	૫	૦
લુઆન્શીઆથી: હરીભાઇ ભીમભાઇ દેશાઇ	૧	૦	૦
દયારામભાઇ ર. ભગત	૧	૦	૦
રામજીભાઇ એલ. પટેલ	૧	૦	૦
વીઠ્ઠલભાઇ કે પટેલ	૧	૧૦	૦
કુલ સરવાળો	૨૬	૧૪	૦

કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક શાળા ફન્ડ

કસ્તુરબા ગાંધી સ્મારક શાળા ફન્ડમાં મળેલી નીચેની રકમ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ: શ્રીમતી પાર્વતીબેન નરસઇ (કીંગ-વીલીયમસટાઉન)

પા. ૨–૨–૦

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને મળેલી નીચેની રકમ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ. નરોતમ એલ. વાઘમાર્યો (કેપટાઉન) પા. ૧–૧–૦.

બેનો માટે

બટેટાના બાસ્કેટ બનાવવાની રીત

વસ્તુ: બટેટા શેર ૦॥, વટાણા શેર ૦॥, ડુંગળી શેર ૦।, દ્રાક્ષ નવટાંક, કોથમીર નવટાંક, લીંબુ નંગ ૧, લીલા મરચા નંગ ૧૨ની કાતરી, મીઠું, સુકું મરચું, હળદર, સાકર, આદુ, લસણુની કળી વગેરે યોગ્ય પ્રમાણુસર, મેંદાનો લોટ શેર ૧, ઘી ચમચાં ત્રણ (મોણ માટે તેલ) શેર ૧.

પ્રથમ બાસ્કેટમાં ભરવા માટે પુરણ તઇયાર કરવું. પ્રથમ તવીમાં તેલ શેર ૦। મુકવું તેમાં બટાકાને છોલી ટુકડા કરીને નાખવા. તે સારા ચઢી રહે પછી ડુંગળીની કાતરી કરી નાખવી. વટાણાને બાફીને તેમાં નાખવા. હલાવીને તેમાં હળદર, મીઠું, સુકું મરચું, સાકર, દ્રાક્ષ, મરચાની કાતરી વગેરે નખવું. આદુ તથા લસણ પણ કાતરીને નાખી દેવું, તથા બરાબર સાંતળીને પુરણ લાલ તઇયાર કરવું. પછી તેમાં લીંબુ નીચોવવું. કોથમીર પણ અંદર નાખી દેવી.

મેંદાના લોટમાં ઘીનું મોણ નાખીને સારી પૂરી જેવી કણેક બાંધી તેની રોટલીઓ વણવી તથા તે રોટલીઓને ત્રણ ચાર આંગળની પહોળાઇમાં પટા માફક લાંબી કાપવી. પછી એક વાટકો લેવો તથા તે વાટકા ફરતો આ બાંધી રોટલીનો પટો વીંટાળવો જેથી ગોળ થશે. પછી સાંધા દાબી દેવા. પછી તેને તળીએ ચોડવા માટે તેના માપની પુરી વણીને વાટકાની નીચે બરાબર ચોડી દેવી. જેથી બારકટ તઇયાર થશે. ઉપર મુજબ બધાં બાસ્કેટ વાટકાને ચોડીને તઇયાર કરવાં. પછી તાવીમાં તેલ મુકવું. આ બાસ્કેટ વાળા વાટકા બરાબર ડુબે તેટલું તેલ ભરવું. ક્રમવાર બબે, ત્રણ ત્રણ તળવા. પછી તે બાસ્કેટ સરસ ખરાં બદામી કલરના તળવા. તે બાસ્કેટ તળાયા હશે, એટલે વાટકો અંદરથી તેની મેળે છુટો પડી જશે આ પ્રમાણે બધાં બાસ્કેટ તળી કાઢવાં. પછી પેલું પુરણ તઇયાર કરેલું છે તે આ બધા બાસ્કેટમાં યોગ્ય પ્રમાણમાં ભરવું, તથા પુરણ ભરીને બધા બારકટ તઇયાર કરવા. આ બાસ્કેટ ઘણાજ સુંદર આકર્ષક ને સ્વાદિસ્ટ બને છે. પછી ગરમ પીરસવા, જો બાસ્કેટ હેન્ડલ પણ બનાવવું હોય તો વાટકા તઇયાર કરતી વખતે લાંબી આંગળ પટીની રોટલી કાપી તે બાસ્કેટની બન્ને બાજુએ ચોડવી, પછી તળવાં. બાસ્કેટ અત્યંત સુંદર બને છે.

આ બાસ્કેટો બનાવી ન તળતાં અવનમાં પણ મુકી શકાય છે.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના શિરનામે મોકલવા વિનંતી છે. *'Indian Opinion', P. Bag Durban.*

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

વિક્રમ સંવત ૨૦૧૨ની સાલનું

ગુજરાતી કેલેન્ડર

(૧) મહિના, વાર, તિથિ અને અંગ્રેજી તારીખ.

(૨) દરેક માસના મુખ્ય દેશી તહેવારો અંગ્રેજી તારીખ સાથે.

(૩) તિથિ સાથે ચંદ્રની રાશિ અને તેની શરૂઆતનો સમય દક્ષિણ આફ્રીકાના સ્ટેન્ડર્ડ સમય પ્રમાણે.

(૪) રાશિના અક્ષરો (બાળકનું નામ પાડવા માટે ખાસ અગત્યનું).

(૫) દિવસ અને રાત્રિના ચોઘડીયાં.

(૬) આર્ટ પેપર ઉપર સુંદર ધાર્મીક ચિત્ર.

દરેક ગુજરાતી કુટુમ્બમાં આ કેલેન્ડર અવશ્ય હોવું જોઇએ. કીંમત શી. ૩–૦ ટપાલ ખર્ચ સાથે.

પ્રસિદ્ધ કર્તા: શ્રી ગુજરાતી કલ્ચરલ સોસાયટી, પો. બો. નં. ૬૯૦, ડરબન. (નાટાલ).

મળવાના સ્થળ

ટ્રાંસવાલ: શ્રી ઉમિયાશંકર એમ. જોખાકર, કે. ગાંધી હોલ, ૫૦ ફોકસ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

કેપટાઉન: શ્રી બાબરભાઇ ચાવડા, ૧૦૪ મેન રોડ, મોબ્રે.

ઇસ્ટ લંડન: મેસર્સ એલ. હેરી એન્ડ સન્સ, ૧૦૧ સેન્ટ જ્યોર્જીસ રોડ.

પોર્ટ એલીઝાબેથ: શ્રી એમ. એમ. બલસારા, ૧૬ પાર્લીમેન્ટ સ્ટ્રીટ.

નાટાલ: શ્રી ગુજરાતી સંસ્કાર મંડળ, (પ્રકાશન વિભાગ) પો. બો. નં. ૨૪૧૭, ડરબન, નાટાલ.

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકો તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોટાઓ માટે છે. કીમત ફકત પા. ૧–૧૯–૦.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ અકટોબર	હીંદુ ૨૦૧૧ ભાદરવો–આસો	મુસલમાન ૧૩૭૪–૫ હીજરી ર. ઉ. અવલ	પારસી ૧૩૨૫ અરદીબેહેસ્ત ખોરદાદ	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક્ર	૨૧	સુદ ૫	૪	૨૦	૫–૧૫	૬–૦૭	સરસ્વતીનું અહ્વાન
શની	૨૨	,, ૬	૫	૨૧	૫–૧૫	૬–૦૭	સરસ્વતીનું પૂજન
રવી	૨૩	,, ૭	૬	૨૨	૫–૧૫	૬–૦૭	
સોમ	૨૪	,, ૮	૭	૨૩	૫–૧૪	૬–૦૮	સરસ્વતીનું વિસર્જન
મંગળ	૨૫	,, ૯	૮	૨૪	૫–૧૪	૬–૦૮	
બુધ	૨૬	,, ૧૦	૯	૨૫	૫–૧૪	૬–૦૮	વિજયાદશમી
ગુરૂ	૨૭	,, ૧૧	૧૦	૨૬	૫–૧૪	૬–૦૮	
શુક્ર	૨૮	,, ૧૨	૧૧	૨૭	૫–૧૪	૬–૦૯	
શની	૨૯	,, ૧૩	૧૨	૨૮	૫–૧૩	૬–૦૯	
રવી	૩૦	,, ૧૪	૧૩	૨૯	૫–૧૩	૬–૧૦	
સોમ	૩૧	,, ૧૫	૧૪	૩૦	૫–૧૨	૬–૧૦	
મંગળ	૧	વદ ૧	૧૫	૧	૫–૧૨	૬–૧૧	
બુધ	૨	,, ૨/૩	૧૬	૨	૫–૧૧	૬ ૧૧	
ગુરૂ	૩	,, ૪	૧૭	૩	૫–૧૧	૬–૧૧	

દિવાળીના શુભ તહેવારો માટે

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ

અમારી મીઠાઇ ભેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી દેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુતરફેણી સફેદ, લીલી, ગુલાબી શી. ૬-૦ રતલ	પીસ્તા માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	પોરબંદરની ખાજલી મોળી શી. ૬-૦ રતલ
માવા બરફી શી. ૫-૦ રતલ	કેસરી માવા બરફી પીસ્તા શી. ૬-૦ રતલ	ચણાનો મગજ શી. ૪-૦ રતલ
બદામ માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	બાણુવડીયા માવા પેડા શી. ૫-૦ રતલ	સ્ટાર બ્રેન્ડના ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેડા શી. ૬-૦ રતલ	સુરતની માવા ઘારી શી. ૫-૦ રતલ	રાજવંશી પૌવાનો ચેવડો શી ૬-૦ રતલ
બાણુવડીયા બદામી પેડા શી ૬-૦ રતલ	બદામી માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ	પાપડ અડદના નાના ૧૦૦ નંગના શી. ૧૦-૦ મસાલા વાળા
સુરતની પીસ્તા માવા ઘારી શી. ૬-૦ રતલ	જામનગરી મેસુબ શી. ૪-૦ રતલ	પાપડ અડદના મસાલા વાળા મોટા, ૧૦૦ નંગના શી. ૧૨-૦
મુંબઇ લીલો હલવો પીસ્તાનો શી. ૬-૦ રતલ	બુન્દીના લાડુ શી ૩-૦ રતલ	દાળ, ફુલ્લી શી. ૨-૦ રતલ
મુંબઈ લીલો બદામી હલવો શી. ૬-૦ રતલ	ગુલાબ જાંબુ શી. ૨-૬ રતલ	મીક્સ ફરસાણ શી. ૪-૦ રતલ
પોરબંદરી સાટા શી. ૫-૦ રતલ	**—ફરસાણ—**	મીઠાઇ દીવાળી મીક્સ ૫-૦ રતલ ,, ,, ,, ૪-૦ રતલ
સુરમાં લાડુ શી. ૩-૦ રતલ	ભાવનગરના ગાંઠીયા ફાફડીયા શી. ૩-૦ રતલ	
કોપરાપાક શી. ૨-૬ રતલ	ઝીણી ચણાના લોટની સેવ શી. ૨-૬ રતલ	
માવા મોહનથાર શી. ૪-૦ રતલ		

રોડેસીયાના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર ૩૦મી અકટોબર પહેલાં મોકલવા જે અત્રેથી તા. ૩-૧૧-૫૫ના રવાના કરવામાં આવશે.

ટ્રાંસવાલ તથા કેપના ગ્રાહકોને ઓર્ડરો તા. ૭-૧૧-૫૫ પહેલાં મોકલવા વિનંતિ છે.

પોસ્ટેજ: યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ
સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ
નોર્ધર્ન રોડેસીયા શી. ૧-૦ રતલ

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone: 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ પેની (રોકડ ભાવ) મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૦ રતલ, પાપડ નં.૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦. પોસ્ટેજ જુદું.
કપુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટેજ જુદું. બારકીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને રકવેર બારકીટ શી. ૧૬ ડઝન.
કાંદા, બટેટા (આલુ) હમેશાં હમારે ત્યાંથી મળશે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેકસ, પરસનલ ટેકસ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કલીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોકસ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગળ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

એવું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત ગતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA
GENERAL AGENT
Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.
Sworn Translator.
100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32396

Kohinoor Store

11 Kort Street,

Box 3379,

JOHANNESBURG.

દરેક જાતની ઈન્ડિઅન તથા ઈંગ્લીશ ગ્રોસરી.

કીફાયત-ભાવે-હમારે ત્યાંથી મળશે.

C. O. D. અથવા ઓરડર સાથે પઈસાં મોકલી આપવા.

Are You a subscriber of 'Indian Opinion' If not, Why not?

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૧	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૭	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્મયન	૭	૦
પ્રભાની સહચરી	૫	૦
અજુઝુત ધારા	૭	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શચીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬

ર. મ. દેશાઈ કૃત

દિવડી	૧૧	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૧	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદ્ભાગવતની કથાઓ	૧૧	૦
કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૧	૦
સર્વંતા હઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
યામા	૧૦	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ		૭	૬
મહાદેવ દેશાઈનું જીવન ચરીત્ર		૨	૩
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી	ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,,	ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,,	ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,,	ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,,	ભા. ૫	૧૩	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી		૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય		૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)		૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા		૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)		૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)		૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)		૧	૬
બાપુની પ્રસાદી		૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)		૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)		૨	૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)		૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)		૧	૯
આશ્રમ ભજનાવલી		૬	૭
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિરો લખેલું)		૬	૦
આરોગ્યની ચાવી		૧	૬
કીંગ કોંગ એક સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા		૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું : આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag., Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મંથન (કી. ઘ. મશરૂવાળા કૃત)	૭	૬
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ઘ. મ.)	૧	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
બાપુ (ઘ. બિરલા)	૨	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
ત્યાગ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૧	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારપ્પા)	૧	૩
ઓતરાંતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૬
મરકુંજ (મ. ગીતમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વગાંધી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
બહેનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોશ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના ગુ. દો.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,
PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
સુલેખન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૯
મોડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૯
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.